SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje $2.50
Kanadoj ir Lietuvoj $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoj ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laiške
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 83 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10.000 Lithuanians in the City of Boston and about 700.000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
KAINA 5 CENTAI

No. 1 So. Boston, Mass., Sausio (January) 1 d 1925 m. Metai XII

Muštynės Lietuvos Kabinete

Kunigas Krupavičius Gavo Per Barzdą.

Lietuvos kabinete buvęs ginčas dėl fortų ir kitos žemės, kuri dabar pavesta apsaugos reikalams, išdalinimo. Kun. Krupavičius, girdi, norėjęs ją atiduoti savo giminėms, o pulk. Daukantas tam pasipriešino. Iš to kilęs didelis ir asmeniškas susikirtimas ir pasibaigęs tuo, kad kun. Krupavičius gavęs per žandą.

Plačiau apie tai skaitykite ant ketvirto puslapio, p. Runo straipsnį.

Nemoka Arendos.

Anglijoj vienam miestuke, Clydebank, namų nuomotojai ilgokai nemokėjo savininkams priklausomų arendų. Todėl šiomis dienomis savininkai su valdžios pagelba buvo beišmėtą nuomotojus. Bet orui esant labai prastam, akcija atidėta tulam laikui.

Mat, čia randasi daugelis bedarbių, kurie neturi iš ko arendas užsimokėti. Tačiau darbai jau pradeda čia gerėti. Todėl gal darbininkams nebereikės kraustytis iš savo namelių.

$10,000,000 Keliams.

Praeitais metais Massachusetts valstija išleido arti 10,000,000 dolerių vieškelių tiesimui. O sekančiais metais manoma išleisti tam pačiam reikalui dar daugiau, negu tiek.

Perbrangus Siuntinėjimas

Amerikos Laikraščių Leidėjų Asosiacija turi pakėlus Washingtone klausimą dėl perbrangaus laikraščių siuntinėjimo. Nurodoma, kad jau ir dabar yra perbrangi antra pašto klesa laikraščiams siuntinėti. Esą jeigu butų nutarta dar pabranginti antrąją pašto klasę, tai paštui atneštų nuostolių, vietoj naudos. Nes laikraščių leidėjai pradėtų ieškoti priemonės kitokiu budu pristatyti skaitytojams laikraščius, nesinaudojant pašto pagelba.

Evakacija Atidėta.

Francija pasiuntė Vokietijai notą, kad francuzų kareiviai neapleis vokiečių žemės, butent, Cologne dalies sausio 10 d., kaip kad buvo sutarta. Neapleis dėl to, kad tapo sužinota, jog Vokietija slaptu gaminanti ginklus, kas laužo Versalės sutartį. Šis vokiečių pasielgimas paliečia ne tik Franciją, bet ir kitas alijantų šalis. Dėl to apleidimas Cologne tampa atidėtas.

Berline esą užeita tukstančia padarytų kanuolių, o kitam mieste, Essen, taippat tukstančia šautuvų. Tas davė progą francuzų laikraščiams dalyką išpusti taip, kad francuzų gyventojų armija vėl nusistatė prieš vokiečius. Nes atrodo, tartum Vokietija vėl rengtųsi prie kito karo.

Šitas atsidengimas, be abejo, pakenks tai sutarčiai, kuri buvo padaryta tarp vokiečių ir francuzų praeito gegužio mėnesyje. Kaip visa tai pasibaigs, kol kas dar sunku pasakyti.

Anglija Uždraudė Bulves Importuoti.

LONDON, gruodžio 27 d. Šiandie sulyg valdžios patvarkymo tapo uždrausta importuoti bulves iš Jungtinių Valstijų. Uždrausta dėl to, kad apsisaugojus nuo taip vadinamo Colorado kirmino, arba paprasto bulvių kirmino, kuris yra įvežamas kartu su bulvėmis.

Šitas aktas ypač paliečia Jung. Valst. Maine valstiją, kurios ukininkai verčiasi bulvių auginimu. Labai daug bulvių yra prirengta išsiusti į Angliją. Dabar gi tas nebebus galima. Maine valstija jau kreipės diplomatiniais keliais, kad pašalinus, arba suminkštinus tą uždraudimą. Bet vargu ką tas padės. Dėl to Amerikos gyventojai gali laukti nupigintos kainos ant bulvių.

Banditas Nusišovė.

Visoj Italijoj pagarsėjęs banditas, Vincenzo Russo, kuris yra nudėjęs daug gyvasčių, pagaliau pats nusišovė. Italijos policija per ilgą laiką stengėsi jį suimti, bet banditui vis pavykdavo pasislėpti kalnuose. Pagaliau jis tapo užeitas policijos vienam namiuke, iš kurio nebegalėjo pasprukti. Bet vietoj pasidavus policijai, jis nusišovė. Tas pas banditus retenybė.

Bus Paskelbta Rinkimai Italijoj.

Šiandien Italijos valdžioje yra krizis. Opozicija didelė prieš fašistą Mussolini. Jau net ir dešinieji liberalai, kurie ligšiol rėmė premjero Mussolini valdžią, išėjo prieš fašistus.

Kad išvengus tą kėblią padėtį Italijos premjeras netikėtai, staigu padavė kabinetui apsvarstyti naujų rinkimų klausimą. Tas premjero pasielgimas labai nustebino visus. Nieks netikėjo, kad Mussolini išdrystų tai padaryti. Mat, visi mano, kad busimuose rinkimuose jisai nebelaimės. Laimėtoju greičiausia bus Salandra, dešiniųjų liberalų vadas. Spėjama, kad dešinieji liberalai gaus didžiumą balsų ir Salandrą paskirs premjeru.

Rinkimai, turbut, bus laikomi rugpjūčio ar balandžio mėn., ateinančiais metais.

33 Žmonės Žuvo Gaisre

HOBART, Okla. Kučių vakare čia žuvo 33 žmonės mokyklos salėj. Be to daugelis tapo sužeista. Žuvusių tarpe didžiuma yra vaikai. Mokyklos salėje buvo parengta eglaitė, kur susirinko daugelis žmonių ypač mažų. Nuo degančios žvakelės kažin kaip neišaiškinamu budu užsidegė eglaitė, nuo kurios paskui užsidegė ir visa mokykla. Minioje kilo panika. Žmonės bėgdami laukan, pradėjo vieni kitus mindytis; vaikai ir silpnesni tapo sumindžiojo kojų ir turėjo žuti gaisre.

Miego Liga Plečiasi.

Anglija susirupinus dėl miego ligos, kuri ten vis daugiau plečiasi. Šiemet Anglijoj sirgo miego liga 4,747 asmenįs. O praeitomis aštuoniomis savaitėmis apsirgo ta liga 377 žmonės. To priežastis nežinoma ir specialių gyduolių nuo tos ligos nėra.

Nauja Partija Airijoje.

Šiomis dienomis tveriasi nauja partija Airijoje. Priežastimi naujos partijos tvėrimosi yra ta, kad tarp republikonų ir darbininkų partijų rodės didelis netvarkumas ir nepasitenkinimas esamųjų partijų veikimu valdžioje. Tveriama partija dar neturi vardo, bet jis busintis konservatyvė.

Užmušė Savo Vaikus.

NEW YORK. Mrs. Bessie Katz išmetė pro langą du savo dvinukus ir užmušė. Paskui pati šoko pro langą. Tai darydama nusilaužė ranką ir smarkiai susitrenkė. Tas atsitiko pradžioje gruodžio. Šiomis dienomis jinai jau išėjo iš ligoninės ir daktarai pripažino, kad jos protas yra sveikas. Dėl to jinai dabar yra teisiama už žmogžudystę.

Rusai Kelsis į Meksiką.

Buvo užklausta Meksikos valdžios, ar butų galima norintiems rusams persikelti iš Sibiro į Meksiką ir užvesti ukį. Meksika davė prielankų atsakymą. Jau randasi apie tukstantis rusų, kurie nori keltis į Meksiką. Esą rusai turį pinigų pradėti ukį.

Nušovė Uošvį.

WILKES BARRE, PA., gruodžio 29 d. Čia tapo nušautas John Diforts. Jį nušovė jo žentas Carmel Castro penkiais šuviais peršaudamas. Žmogžudys per naktį slapstės, o šį rytą pasidavė policijai, prisipažindamas prie to baisaus darbo. Žmogžudystės priežastis buvusi ta, kad senis labai blogai elgėsi su savo duktere bei Castro žmona.

N. Rastenis Chicagoje.

NADAS RASTENIS.
Kalbės Garmaus-Šliakio bylos klausimu Chicagoje, Detroite, Clevelande ir Pittsburge. Gal užsuks ir į Bostoną.

Pagaliau pasisekė ALTS. gauti gerb. Nadą Rastenį, minėtos organizacijos vice-pirmininką, aplankyti tolimesnes didesnes lietuvių kolonijas su prakalbomis. Kadangi jojo laikas yra apribuotas, tai maršrutas tęsis neilgai.

Gerb. Rastenis iki pastaruoju laiku buvo Sandaros Apsigynimo Fondo pirmininku ir kaipo juristas žino visą Garmaus-Šliakio bylos eigą.

Musų Nadas Rastenis yra gabus ir įtekmingas kalbėtojas; jis turi puikią ir aiškią iškalbą. Apart to, jis yra prielankus ir malonus vaikinas. Be abejo, kurie skaitė jo raštus ir girdėjo apie jį tik iš laikraščio, bus žingeidu tiems išgirsti jo prakalbas.

Garmaus-Šliakio byla turi domėtis visi lietuviai. Nes tai yra ne judviejų dalykas, klerikalų puolimas pažangiosios visuomenės. Gerb. Rastenis labai tinkamas žmogus tai išaiškinti visuomenei. Todėl nepraleiskite progos atsilankyti į jo prakalbas, kur tik galėsite.

Mirė Didelė Dainininkė.

Mme Elvira Leveroni, amerikietė operos dainininkė, pasimirė po dviejų mėnesių ligos. Ji buvo operoj pirmutinėje vietoje, tai prima donna. Apart Amerikos, ji buvo žinoma kaipo gera dainininkė ir Europoje.

Amaral Rastas Kaltu.

PROVIDENCE, Mass. Čia ilgai ėjo tardymas Anthony J. Amaral, kuris buvo kaltinamas nužudyme devynių metų mergaitės, Clementine Cosmo, iš E. Providence. Mergaitės kunas atrastas už kelių savaičių vėliau; jis buvo pakastas.

Prisaikinti teisėjai išnešė savo nuosprendį, rasdami Amralą kaltu pirmu žmogžudystės laipsniu. Jo motina ir sesuo apalpo tai išgirdusios. Jis gi neparodė ant savęs didelės permainos.

Zinovjevas Gavo į Kailį.

Šiomis dienomis Leningrade boševikų vadas Zinovjevas tapo labai sumuštas. Jį sumušė darbininkai už tai, kad jis varo didelę akciją prieš Trockį. Gal buvęs užmuštas tas bolševikų vadas, jei ne kariuomenės pagelba, kuri paspėjo į laiką pributi. Dėl to nušauta dešimt darbininkų.

Senatorių Sumušęs.

WASHINGTON. Šiomis dienomis pasklido čia sensacinga žinia. Esą tulas senatorius tapo labai sumuštas vieno vyro, prie kurio pačios lindęs tas senatorius. Žmogus buvęs taip smarkiai sukultas, kad reikėjo vežte nuvežti jį į ligoninę. Ligoninė atsisakius pasakyti, ar tai yra senatorius, ar ne.

Vokietija Nori Įstoti į Tautų Lygą.

Vokietija šiomis dienomis pareiškė norą įstoti į Tautų Lygą. Tačiau jinai reikalauja, kad jai butų suteikta Lygoje specialė pozicija dėl to, kad jinai yra nuginkluota šalis. Manoma, kad Tautų Lyga rupinsis prižiurėti, ar ši ginklų negamina. Dėl to Vokietijai neprošalį įstoti į Tautų Lygą ir ten ginti savo reikalus.

Nauja Republika.

Rusija patvirtina Naują Moldavijos Republiką. Ta nauja republika bus bolševistinė. Ją sudaro pirmiau dalis gyventojų, pirmiau buvusių Ukrainijos globoje.

Apdegė Bažnyčioje.

Mrs. Mary Wills, 96 metų senelė labai sunkiai apdegė Dievo ir Kristaus Šventųjų bažnyčioje praeitą sekmadienį. Moteris veikiausia mirs. Ji buvo taip įsigilinus į maldą, kad nepamatė, kaip prisiglaudė prie raudonai įkaitusio pečiaus, nuo kurio užsidegė jos drapanos. (Jei taip butų atsitikę bedievių prakalbose, tai kunigėliai butų sakę: "dievas pakurojo").

Bažnyčia Sudegė Laike Pamaldų.

WOONSOCKET, R. I. Gruodžio 28 d. čia sudegė katalikų bažnyčia, kuri užsidegė iš sklepo laike pamaldų. Žmonių bažnyčioje radosi 600, kurių tarpe buvo 50 vaikų. Kunigui pranešta, kad sklepe prasidėjus ugnis. Tada šis ramiai pranešė susirinkusiems, kad dėl svarbios priežasties jie visi turi apleisti bažnyčią tuojau. Jiems patarta tai padaryti nesiskubinančiai. Žmonės nei nežinojo, išeidami iš bažnyčios, kad jiems grėsia gaisro pavojus. Tą jie sužinojo tik išėję laukan, kada pamatė, kad bažnyčią pradeda siaust i liepsna.

Sukaktuvės Klaipėdos Atvadavimo

Sausio 15 d. sukaks du metai nuo Klaipėdos atvadavimo iš po vokiečių jungo. Amerikos lietuviams reikėtų rengti tą dieną didžiausius viešus apvaikščiojimus po visas kolonijas Amerikoje ir kitur. Tą dieną musų broliai, savanorių armijos kareiviai, krauju šlakštė šį kraštą beliuosuodami. Man teko pačiam dalyvauti su ginklu, ir pergyventi įvairių valandų su tais karžygiais, kurie šiandie jau ilsisi pilkoj Klaipėdos žemelėj. Paminėdami šio krašto įvykį, kartu pagerbsime ir tuos jaunuolius, kurie garbingai žuvo už savo šalies paliuosavimą. Kartu galėjome priminti ir musų sostinę Vilnių, be kurio musų tauta negalės nurimti.

Pr. Rimkus.

800 Kiniečių Sušaudyta.

Aštuoni šimtai kiniečių kareivių, kurie dalyvavo nesenai buvusiame prie Kaigau sukilime, tapo sustatyti į eilią paleį gelžkelį ir sušaudyti. Kareiviai sušaudyti dėl to, kad jų neatsiyginta už padarytus nuostolius, kaip jai, apdeginimą Kalgan ir apiplėšimą kaikurių krautuvių.

Motina Nudurė Sunų.

PHILADELPHIA, gruodžio 29 d. Harry Buskey tapo nudurtas peiliu savo uošvės. Moteris keturis kartus įbedė peilį į savo žento krutinę. Ji tai padarius dėl to, kad buk tas vyras mušęs savo pačią, jos dukterį ir užgavęs uošvio nosį. Esą ji nebežinojus ką daryti, tai nubėgus į virtuvę pagriebė didelį peilį, kuriuom ir nudėjo savo žentą ant vietos.

Trumpai.

"Pokeris" buvo žinomas pas persus tukstančiai metų atgal.

Prezidentas Coolidge sirgdamas šalčiu gydėsi chlorino gazu ir tas jam pagelbėjo. Chlorinas yra geras nuo šalčio, tik nevisiems prieinamas.

Opiumo aukų Amerikoje, pasak Dr. A. G. Mumez ir Dr. Lawrence Kolb, randasi tik apie 150,000, o ne taip daug, kaip laikraščiai paduoda.

Penkioliktam ir šešioliktam šimtmetyje žiedą nešiodavo ant nykščio.

Sakoma, jog Jung. Valstijos yra bedieviška šalis, o tačiau yra po vieną kunigą ant 500 žmonių. Viso kunigų yra Jung. Valstijose 170,000, kuriems mokant algą tiktai po $15.00 savaitėje, reikia sumos nuo $2,550,000 už ganymą dušių — vadinasi, pilvapeniams, kurie jokio praktiškai naudingo darbo neatlieka.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI PRISIRAŠĖ PRIE ALTS.

Baltimore, Md., 5 kp.
J. Juozapaitis.
7 kp. So. Boston, Mass.:
Rokas Baliukevičius,
Stasys Povilauskas,
Chas Orentas,
Antanas Macejunas.
33 kp., Norwood, Mass.:
Antanas Tamašauskas,
Pittsburgh, 36 kp.:
Tamas Gelčius,
Jonas Kazlauckas,
Ant. Rimkus.
45 kp., Cliffside, N. J.:
Jonas Povilauckas,
Kazys Galiauskas,
Mikolas Zablockis,
Ona Skrupskienė.
81 kp., Hudson, Mass.:
Alizas Žulonas,
Jonas Tamošiunas.

NAUJI METAI, NAUJA ENERGIJA.

Su šiais naujais 1925 metais Sandariečiai pradėkime organizatyvį darbą, kuris yra vienu iš svarbiausių reikalų musų organizacijoj ir musų lietuvių gyvenime Amerikoj. Lai šis naujas metas bus musų pasekmingų darbų metas. Draugai Sandariečiai! Jei mes tikrai sau už pareigą pasiimsime, kad kiekvienas iš musų prirašysime po du naujus narius prie musų organizacijos šį metą, tai musų organizatyvis darbas bus atsiektu.

Todėlei, nelaukime ilgai, bet pradėkime dabar su pradžia naujų metų ir ypatingai dabar sausio mėnesy, kada musų vajus yra Auksinio kontesto, lai nei vienas iš musų Sandariečių nepaliksime neprikalbinę naują narį ar skaitytoją Sandarai. Jei mes patrauksime savo pažįstamus drauge su *mumis* veikti musų brangioj organizacijoj, tai beabejo, kad musų organas Sandara bus vienas iš populiariškiausių Amerikos lietuvių laikraščių. Lietuvių patarlė sako: "Kur du tai ne vienas," taip ir musų veikime ir pačio organo pasitobulinime, padidėjime, bus galimybė, kuomet musų skaičius narių ir skaitytojų padidės. Nei kiek aš neabejoju, kad jeigu visi draugai Sandariečiai paimsite už pareigą pasidarbuoti organizatyviame darbe, tai Sandara tamistą su kitu metu lankys du kartu į savaitę už tuos pačius pinigus, ką mes dabar mokame. Todėl prašau visus Sandariečius ir Sandarietes buti organizatoriais. Pradėkime su sausio mėnesiu ir sausio mėnesį prirašykime po vieną naują narį ar skaitytoją prie A. L. T. Sandaros.

V. M. Čekanauskas,
Centro Sekretorius.

DAR APIE KONTESTĄ.
Musų Auksinio Kontesto Vajus ir Darbuotojai.

Auksinis Kontestas yra musų organizatyvis vajus ir nors jis nėra toks pasekmingas kaip Centro Valdyba tikėjosi jį sekmingu matyti vienok reikia pasidžiaugti daviniais šio vajaus. Kontesto vajus butų labai pasekmingas jeigu musų vienminčiai butų juomi susidomėję ir stoję kontesto vajun skaitlingai, bet dėlei tos priežasties — nepermatymo svarbos šiame vajuj, didžiuma musų draugų nedalyvauja, neveikia, todėl šis kontestas nėra ir be abejo nebus taip sekmingas kaip jis turėtų buti. Tačiaus, kurie draugai ir draugės Sandariečiai suprato svarbumą šio vajaus, jie stojo darban ir jų darbas yra labai pasekmingas.

Gerbiami vienminčiai, tik pažvelgkite į kontesto baliotą, kuriame telpa sąrašas musų veikėjų Auksinio Kontesto vajuj, jųs pamatysite kaip šie draugai ir draugės pasekmingai kas savaitė veikia ir turi geras pasekmes, Ar musų organizatyvis darbas nebutų šimtą kartų pasekmingesnis jei kiekvienoj kuopoj butų nors po vieną veikėją, aišku, kaip tai butų didelis darbas nuveiktas.

Mano mieli vienminčiai, jeigu iki šiolei mes tą svarbą nepermatėme, tai dabar kaip tik laikas ją permatyti ir su šiuom nauju metu lai nepaliks nei viena Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros kuopa neprisidėjus prie šio vajaus. Sandariečiai, sukruskime ir pasirodykime, kad mes esame idealistai ir nebetikslo susispietėme prie A. L. T. Sandaros. Dar du mėnesiai yra laiko kontesto vajaus, daug laiko galima išnaudoti dėl organizacijos, o juk organizacija tai ne dėl išnaudojimo musų nei musų viengenčių, kaip tik priešingai dėl visų lietuvių labo. Ko daugiaus mes pasidarbuosime dėl organizacijos, Sandaros laikraščio, tuo daugiaus "Sandaros" skaitytojai ir nariai turės naudos.

ALTS. Centro Sekret.
V. M. ČEKANAUSKAS.

KUOPŲ VIRŠAIČIŲ ATYDAI.

Kiekvienos ALTS. kuopos viršaičiai ir jų antrašai turi buti Centro Sekretoriaus raštinėj suregistruoti. Kadangi su naujais metais valdybų nariai pasikeitė, kadangi didžiuma kuopų nepranešė mums koki nariai yra valdyboj, todėl prašau visus ALTS. kuopų pirmininkus idant kogreičiausia prisiųstų vardus ir antrašus dviejų valdininkų iš kiekvienos kuopos. Pirm. ir Sekretoriaus butinai reikalingi vardai ir antrašai turėti Centro raštinėj. Tikiuosi, kad šį mano prašymą skubotai išpildysite, už tai iš kalno tariu labai ačiu.

V. M. Čekanauskas.

NAUJI DARBUOTOJAI Į KONTESTĄ.

Šiomis dienomis į Auksinį Kontestą įstojo musų darbuotojas S. TATARUNAS, iš Hudson, Mass. ir prisiuntė naujų skaitytojų ir narių. Valio musų Hudsonieciai! Pasitikime, kad juos paseks ir kitų kuopų draugai. Pil. S. Tatarunas šitaip rašo: "Su nauju metu stoju į musų Auksinį Kontesto vajų ir tikiuosi, kad mane nepralenks tulų kolionijų Sandariečiai." Toliaus draugas Tatarunas sako: "Aš nemanau lenktyniauti su Connecticut'o smarkuoliais neigi su Bostoniečiais, bet pasirenku kaimynus Worcesteriečius ir manau, kad juos suplieksiu."

Ištikrųjų, prieš Worcesteriečius jau net kelinta kuopa stoja konkurencijon, matomai Worcesteriečiams norime "laurų vainiką nuimti," kurį jie kitados turėjo. Linkime geriausių pasekmių musų naujam darbuotojui pasiekti savo užsibriežimo.

GENEROLAS AUKSINIO KONTESTO.

Musų generolas Auksinio Kontesto darbuotojų armijos žada persikelti į Waterbury, Conn. ir sudaryti batalijoną Sandaros skaitytojų. Pil. G. Levišauskas, tikras vadas kaip anais karės laikais vokiečių Hinderburg'as pasižymėjo, taip dabar musų gerb. Levišauskas Auksiniame Konteste yra vadas visų darbuotojų. Bostono smarkuolis S. Jakubauskas nors labai daug pastangų deda pralenkimui Levišauską, tačiaus kol kas Levišauskas labai toli stovi nuo Jakubausko. Dabar jau antras smarkuolis Bostonietis mano užbėgti už akių Levišauskui, tai B. Kontrimas, jis mano supliekti Levišauską.

Reikia pastebėti, kad prie pabaigos Kontesto gali iškilti didelė lenktynių kova, ypatingai prie jos ruošiasi B. Kontrimas, J. Lekys, P-nia Palubeckienė, P-nia Paredninkienė, Buinickas ir Ragelis. Šie visi darbuotojai pasiryžę laimėt brangiausias dovanas, bet tai ne viskas. Šiomis dienomis nauji darbuotojai stojo veikiman ir gana smarkųs. Cliffsides, N. J. Darbuotojas A. J. Karsokas, Hudsonietis, S. Tatarunas, ir Detroitietis M. L. Masionis; šie draugai nesenai pradėjo darbą, bet labai smarkiai darbuojasi. Valio draugams veikėjams, linkime geriausių pasekmių su nauja energija šį naują 1925 metą.

ALTS. C. Sekret.
V. M. Čekanauskas.

TELEGRAMA ALTS. C. VALD. Pasveikinimas AUKSINIO KONTESTO Komisijai ir ALTS. C. Valdybai.

Gerbiamas SANDAROS veikėjas G. Levišauskas pasiuntė sekančią Telegramą SANDAROS štabui: "Sveikinu visus narius SANDAROS štabo ir Auksinio Kontesto Komisija ir linkiu tamistoms linksmų Kalėdų ir naujų laimingų metų. Aš Kalėdas švęsiu Waterbury, nes butinai turiu tenai sudaryti naują batalioną SANDARAI skaitytojų ir tuomi dar vieną smarkų smugį duoti mano draugams kompetitoriams lenktynėse kontesto vajuj."

Ši žinia sukėlė didelį entuziazmo, daugumas Centro valdybos narių pageidauja kogreičiausia susipažinti su p. Levišausku asmeniškai. Auksinio Kontesto Komisija busimame baliuj pabaigoj Kontesto, mano išrinkti p. Levišauską didžiosios puotos toast master'iu už pasižymėjimą Konteste ir beabejo Sandariečiai visi yra susidomėję apie p. Levišausko veikimą, nes seka Kontesto Baliotą. Garbė Sandariečiams turėti tokį gabų ir pasišventusį draugą, tuo labiaus garbė p. G. Levišauskui, nes ją užsipelnė savo dideliu veikimu. Garbė visai Sandariečių 46-tai kuopai. Hartfordo Sandariečiai suplieke kitų kolionijų Sandariečių veikėjų vadus per savo lyderio pastangas.

SANDARIEČIŲ ŽINIAI.

A.L.T.S. 1925 m. Kalendorius tapo suvėlintas ir neišėjo prieš Kalėdas, priežastis to yra didžiausia, tai sugedimas spausdinamo preso, taipgi ir kun. Garmaus byla sutrukdė laiką. Bet Kalendorius jau sulietas į metalą ir tuoj bus atspauzdintas ir išsiųstas kiekvienai kuopai pagal gautus užsakymus ir padalinant proporcijonaliai.

ALTS. C. Sekret. **V. M. Č.**

Kontesto Eiga

AUKSINIO KONTESTO REZULTATAI.	Skaičius Laipsnių (Points)
G. LEVIŠAUSKAS, Hartford, Conn.	1322½
S. JAKUBAUSKAS, South Boston, Mass.	996½
J. LEKYS, Dorchester, Mass.	580
ONA PALUBECKIENĖ, So. Boston, Mass.	530
A. BUINICKIS, New Britain, Conn.	483
J. VIRBICKAS, Pittsburgh, Pa.	290
B. KONTRIM, So. Boston, Mass.	280
S. KONTAUTAS, So. Boston, Mass.	272½
J. RAGELIS, New Britain, Conn.	270
ONA PAREDNINKIENĖ, Los Angeles, Cal.	210
S. K. GRIŠIUS, Chicago, Ill.	210
M. L. MASIONIS, Detroit, Mich	210
A. J. KARSOKAS, Cliffside, N. J.	210
M. KVARATIEJUS, New Haven, Conn.	172½
J. TRIBULIAUSKAS, South Boston, Mass.	170
S. TATARUNAS, Hudson, Mass.	165
PETRYLA A., Amsterdam, N. Y.	147½
P-lė V. SAČIKAUSKAITĖ, Pittsburgh, Pa.	120
J. NAUBURIS, South Boston, Mass.	110
MIKAS BUDAS, Chicago, Ill.	105
A. KRIAUČIALIS, Worcester, Mass.	85
A. GUMAUSKAS, Providence, R. I.	55
P. REMEIKA, Bridgeport, Conn.	37½
R. PAPLAUSKAS, Pittsburgh, Pa.	30
MOCKEVIČIUS A., Rochester, N. Y.	30
ANDRIULIENĖ JULĖ, Chicago, Ill.	30
K. KEIDOŠIUS, Baltimore, Md.	30
GRUBINSKAS A., Boston, Mass.	25

SANDAROS KONKURSAS IR SANDARIEČIAI.

Noriu ir aš tarti keletą žodžių dėl "Sandaros auksinio konkurso. Brangus idėjos draugai, šis konkursas yra auksinis sumanymas "Sandarai." Todėl, brangus Sandariečiai ir Sandarietės, musų visų pareiga yra remti šitą naudingą sumanymą.

Ligšiol Centro Sekretorius ragino ir ragino mus prie to darbo, bet mes vis dar nelabai išsijudinę. Dar nėra pas mus tikro veikimo prirašyme narių prie Sandaros bei prenumeratų rinkime.

Kad šį konkursą sekmingiausiai atlikus, mes privalome kiekvienoj lietuvių kolionijoj gyvu žodžiu varyti tvirtą agitaciją, dažniau laikyti savo susirinkimus ir juose apkalbėti, kaip butų galima geriau tas darbas varyti. Susirinkimuose turėtumėm visi išsireikšti savo mintis tame, nurodant kokie keliai butų atatinkamesni, kad gavus daugiau prenumeratų "Sandarai."

Dabar, broliai ir sesutės, turime progą išbandyti savo jėgas ir pasišventimą A. L. T. Sandarai. Šią žiemą mes privalome gauti "Sandarai" keletą tukstančių naujų skaitytojų! Ir gausime, jei tik visi dėsime gerasias savo pastangas. Taigi, sukruskime!

A. Kriaučialis.

LOS ANGELES, CAL.
Kraliko laidotuvės, o Sandaros prikeltuvės.

Visiems A. L. T. S. skaitytojams gerai žinoma apie Los Angeles, Cal. Moterų draugiją vardu Susivienijimas Lietuvaičių, kuri per ištisus keturis metus labai daug veikė dėl labo Lietuvos našlaičių ir dėl Klaipėdos, šaulių, rengdamos balius ir piknikus. Taipgi per prakalbas kolektuodavo pinigus ir rinkdavo drapanas, kuriuos siųsdavo į Lietuvą vardu p. Sleževičienės, arba į L. M. G. K. O ir nepamiršdavo palinksminti vietinius lietuvius savo darbštumu. Laiku bėgant ta draugija sumanė naudingesnį žingsnį žengti. Matant, kad A. L. T. S. 72 kp. yra apmirus po vyrų priežiura, moterys sumanė sušaukti savo nepaprastą susirinkimą. Lapkričio 2 d. keletas automobilių nuvežė visas nares į Wilmingtoną, Cal., 30 mylių nuo Los Angeles, Cal. pas gerbiamą M. Milerienę. Ten buvo atidarytas susirinkimas per Pirmininkę. Keletas narių gerai paaiškino apie naudingumą ir jos principus priklausyti prie A. L. T. S. visas nares vien balsiai sutiko, atnaujint A. L. T. S. 72 kp. užsimokėdamos duokles už visus metus 1925. Na ir 72 kp. vėl gyvuoja.

Kuopą atgaivinus, pirmiausia nutarė Sandarietės rengt puikią vakarienę po Kalėdų. Gerb. N. Dumšienė prižadėjo aukauti kalakutą, antra Sandarietė aukaus tautiškas dešras, trečia lietuviškus surius, ketvirta ir penkta Sandarietė aukaus kopustus su baravykais. O panelė P. Šarkaitė prisižadėjo su puikiu programu, na, ir visos kitos Sandarietės prisidės prie viso gero. Tik gaila, kad A. L. T. S. rytiečiai negalės dalyvauti musų vakarinio Pacifico A. L. T. S. vakarienėje.

Antras geras nutarimas buvo prirašyti ir vyrus į A. L. T. S. 72 kp., 3-čias nutarimas įspudingas tuomi, kad visos Sandarietės prisižadėjo reguliariškai kas mėnuo lankytis į susirinkimus.

Po entuziastiško susirinkimo, visos Sandarietės ir svečiai buvo pakviesta prie vakarienės per gerb. M. Milerienę, stalas puikiai papuoštas visokiais gardumynais vidury palaidotas didelis kralikas. Visos Sandarietės skaniai vakarieniavo jausdamos, kad gerą darbą atliko prikeldamos A. L. T. S. 72 kp. iš mirties.

Ona Paradnikienė

LAWRENCE, MASS.
Atitaisymas klaidingų žinių.

"Sandaros" No. 51 p. Tautietis parašė tokią korespondenciją, kurioje yra užgaunami Sandaros nariai, taigi noriu pabrėžti pora žodžių. P. Tautietis, rašydamas apie Neprigulmingąją Tautinę Lietuvių Katalikų Bažnyčią prisiminė apie K. Vyduną, Sandaros 12-tosios kp. narį, buk jis lenkininkas, nešiojęs lenkiškus ženklelius ir tt. Bet tai grynas prasimanymas. Minimąjį narį K. Vyduną pažįstu jau nuo senai ir yra geras pilietis, Lietuvos mylėtojas, priguli prie pažangiųjų organizacijų (A. L. T. S., T. M. D.), o kad yra parapijos nariu, tai tas musų darbams nekenkia, taip lyginai, kad nekenkia jei vienas ar du nariai (Sandaros) eina į Romos Katalikų bažnyčią, by tik jis pildo Sandaros principus. Nei K. Vyduną, nei kitą asmenį nesu matęs nešiojant "lenkiškus ženklus." Nesu T. K. Parapijos nariu, bet su jos žmonėmis tankiai susiduriu ir žinau, kad toji parapija, kurioje klebonauja kun. S. Šleinis nepriklauso nei prie jokios lenkų vyskupijos, bet yra savystovė, nepriklausoma. O kad dar toje bažnyčioje buna pamaldos lotynų kalba, tai dėlto, kad dar musų žmonėse nėra įsigyvenęs paprotys musų kalboje pamaldas laikyti, o kita dar tik Neprigulmingosios bažnyčios musų tarpe plėtojas ir kaip jau sustiprės, tai tada tik išsidirbs sau apeigas musų kalboje, kaip lyginai yra išsidirbę čekai ir kt.

Kiek žinau, tai Neprigulmingoji Lawrence'o Lietuvių Parapija "negloboja lenkų," bet tik lenkams duoda retkarčiais bažnyčios namus jų pamaldoms, pakol lenkai pasistatys savo namą, kurį jau stato. Bet kad lietuviai duoda lenkams savo namą pamaldoms, tai jau čia nieko tokio baisaus nėra, tik tikslas, kad lenkai atsikratytų nuo rominių apeigų ir turėtų savo nuosavą vietą, laisvesnę negu lenkai turi prie Avon gatvės. Lietuvių klebonas kun. Šleinis yra pažangus asmuo: pas jį ant stalo rasi visus musų laikraščius, rasi visus musų laikraščius ir iš Lietuvos ("Lietuvos Žinias," "L. Ukininką" ir kt.). Daugiau skaito ir rupinas musų apšvietos reikalais, negu kiti kunigai. Kad kun. Šl. Lietuvos Paskolos Bono neturis — nežinau, bet žinau, kad keletas R. K. kunigų, kurie taip jau sakosi rupinas Lietuva, bonų neturi. Žinau tik, kad kun. Šleinis daug pagelbsti Lietuvos darbams: karo laike, kada Sandaros kuopa rengė Nepriklausomybės Fondui prakalbas ir rinko aukas, pats kunigas kalbėjo ir aukojo. Po karui visur pažangiuose darbuose daug pagelbėjo ir dabar gelbsti. Ir tikiuosi, kad dar daugiau gelbės, nes jau Lietuvoje kitais metais bus rinkimai į Seimą ir daug pagelbos reikės pažangiosioms ir pirmeivinėms organizacijoms.

Žinoma, aš čia nenoriu vienų girti, o kitų peikti, tiktai noriu, kad mes daugiau į savus žmones žiurėtume teisotomis akimis, o ne ieškoti kokių nors priekabių, ypačiai neteisotų, kurios tik daugiau žalos atneša, o ne naudos.

Lawrence buna daug gerų dalykų-įvykių: tai vakarų, teatrų, prakalbų, bet mus žmonės, kurie plunksną moka valdyti, tai neparašo ir nepraneša, bet kad musų žmonės, kurie moka rašyti ir turi kokį nors užmetimą ar piktumą, tai jau tuoj į laikraštį. Negeras tai įprotis ir vertėtų jau jo mum saugotis.

Žinių iš musų draugijų, kliubų, kuopų gyvenimo ir jų darbų, tai nesimato... O redakcija jų prašo, kad parašytumėt kuodaugiausia.

Meldžiu p. Tautiečio neužsigauti ir mano pastabas priimti iš širdies.

J. SEKYS.

Realės Mariampolės Gimnazijos Reikalu.

Realė Mariampolės gimnazija visą laiką ėjo tikrai gryną mokymo bei auklėjimo vaga.

Ruošė musų kraštui visapusiai išlavintus , sąmoningus ir pilnus iniciatyvos piliečius, kurie patys tatai ne žodžiais, bet darbais spėjo įrodyti.

Jai nerupėjo partijų rietenos, ypatingos tendencijos.

Dabartiniams musų krašto šeimininkams tokia auklėjimo linkmė ne visai patiko, nes jie pratę tik grynai saviškos — "krikščioniškos" krypties "šviesuomenę" auklėtis, o juo labiau nepatiko, kad baigusieji Realę Mariampolės gimnaziją, bent daugumoje, — kritingai žiuri į gyvenimą ir nesiduoda už nosių vedžiojami. Todėl ir pasiryžo atsikratyti sau negeistinos švietimo įstaigos — Mariampolės Realės gimnazijos.

Krašto valdovai neturėdami motyvų iš karto uždaryti gimnaziją, be mažiausiai tikros priežasties, atėmė gimnazijai nuolatinę pašalpą manydami, kad toji mokykla, neturėdama kuo apmokėti mokytojus, rumų nuomą ir kitas išlaidas, turėsianti pati užsidaryti.

Bet šį atžagareivių sumanymą pasiryžo sutramdyti tikrai pažangioji visuomenė ir įkurė Realei Mariampolės gimnazijai remti Draugiją, kurios tikslas vienas — rinkti aukas ir šelpti Realę gimnaziją.

Kad pasekmingiau suorganizuoti aukų rinkimas reikalinga suburti Draugijon kuo daugiausia nuolatinių rėmėjų.

Reikalas svarbus ir neatidėliotinas, todėl kviečiame visą tikrai pažangiąją visuomenę aukoti R. M. gimnazijai, remti Draugiją ir tuom prisidėti kovon prieš Lietuvos atžagareivius už tikrai šviesią musų krašto ateitį.

Aukas siųsti Kaunan Koperatyvų Banke Draugijos einamojon sąskaiton Nr. 278 ir visais reikalais kreiptis į Stankevičaitę, Kaune, Laisvės Alėja 62 Nr. "Spaudos Fondas."

F. Bortkevienė,
R. M. gimn. remti Dr-jos Pirm.
Nariai:
K. Bielinis,
B. Žygelis,
Z. Šmulkštys.
Baltrušaitis Sekretorius.

Kai Mes Nematome

A. A. Tulys.

I.

Ji rėdės, o jis sėdėjo fotelyje. Skubodama prieš veidrodį, ji mergautinai lipšniai jam kalbėjo:

—Tu pasilgsi manęs, brangus. Nebijok, aš nepražusiu. Aš sugrįšiu. Dar nė karto nebuvau tavęs palikus.

Pabaigus parafarnaliją ji priėjo prie jo, užsisvėrė ant jo kaklo.

—Na, pabučiuok mane. O taip va,— ji rodė lupomis.

Jis pabučiavo ją. Reiškiančiai pabučiavo. Ona! Visas jo gyvenimas remiasi ant jos. Metai kaip ji priklauso jam, penki metai, kaip jis užmovė jai priežadų žiedą. Ir visą tą laiką ji pasiliko jam šviežia ir ištikima. Visiškai atvira, — mislino vyras. — Viską jis apie ją žino, — ji nieko nesislepia. Jam netenka paabejoti tame.

Kada jinai buvo mokykloj, ateidavo žinių, kad buk ji vaikšto su Petru Kriauza. Bet ir ji pati nė kiek nuo to nesislėpė. Tris ar penkis kartus jis prisiminė jai papasakodamas ką girdėjo ir ant galo pridurdamas klausimą: —Ar teisybė?

—Nagi, Petrai! Juk aš pati rašiau tau, kad aš išeinu su juom pasivaikščioti. Bet kas tame blogo? Išeinam pasivaikščiojam ir pabaigta. Jis draugingas ir patogus. Bet tu vienas pasaulyje, kurį aš galiu mylėti. Aš su juom išeinu pasivaikščioti dėl nuobodumo. Paskui vėl aš noriu jį išanalizuoti. Tu supranti, kaip su moterimis yra.

Ji dagi pasakydavo jam, ką anas vyras jai kalbėdavo ir ko jos prašydavo. Jis gi neabejojo jos teisingumu. Ir jis didžiavosi tuom, kad anas vyras kankinasi neįgyvendinamuose sapnuose dėl jo mylimos.

Dabar jo Ona buvo pasirengus važiuoti aplankyti savo mokyklą. Tik užvakar ji gavo iš ten laišką nuo senos draugės, kuri prašo ją butinai aplankyti. Ji parodė tą laišką ir jam. Tegu važiuoja ant poros dienų. Ten ją dar pamatys Kriauza ir anam superšės širdis išnaujo. Bet Ona tik paerzins jį ir vėl sugrįš pas savo vyrą.

Jis palydėjo ją į stotį, kur atsisveikinant Ona kone per asaras siaubė:

—Vaje, kai man gaila tave palikti. Aš ten neužmigsiu visą naktį.

II.

Traukiniui išsijudinus iš vietos, Ona labai mažai ką matė prieš save, — ji buvo įsigilinus atsiminimuose ir daleidimuose, kas pasitaikys nuvažiavus ten. Ten jos laukia Kriauza. Stoty pasitiks ją jos draugės. Paskui jos eis pasivaikščioti ir visai nenužiurimai susitiks jas Kriauza. Čia atsiras jai butinas reikalas su juom vienu pakalbėti. Paskui gi...

Ona nusišypsojo sau viena. Kaip visa tai nepaprasta. Ar daugelis moterų taip gudriai monija savo vyrus? Be abejo, kad taip. Kas ją dabar žino? Mokykloj budama ji tikrai mylėjosi su Kriauza. Jiedu kas vakaras eidavo prie ežero pasėdėti. Jiedu gyveno kone kaip pats ir pati. Tačiau pynės mažmožiai tarp jų ir ji teko Petrui, nors ji yra gimus Kriauzai, Kriauza ir ji beveik visame panašus: Jų kaklai, akys, veidai, viskas daugiau ar mažiau panėši. Paskui abudu muzikai... O ant galo gal ji ir taps Kriauzos. Ji pati to nežino —tas priklauso nuo jo.

Tik stebėtina, kad Petras jos neįtaria. Ji rašo Kriauzai tris laiškus į savaitę ir gauna nuo jo du. Jo laiškai jai ateina pas jos gerą draugę. Paskui ji perka brangių drapanų. Vyrui pasigiria užmokėjusi už skrandą du šimtus dolerių, kurių šimtas tenka už burnosą, o kitas — Kriauzai. Gal tik dėl to Kriauza ir yra jai toksai geras. Bet ne, ne! Jis myli ją. Bile kas gali suprasti, kad jis myli ją.

Traukinys bėga sparčiai. Ona arčiau ir arčiau vietos. Greitai ji išlips, kur praleidė mokyklos dienas ir vaikščiojo su Kriauza topiliais apaugusiomis gatvėmis, po paunksniu.

Prieš ją sėdi kita jauna moteris. Gal ir ji važiuoja su tais pačiais tikslais? Gal daugelis tokių važiuoja tame traukiny. Kas žino?

III.

Gyvai, šypsodamosi ji iššoko iš vagono. Ją apkabino trys draugės. Čia viskas tebebuvo kai pirma. Net ir darbininkas, kuris prižiuri siuntinius, buvo tas pats. Gyvenimas pagaliau, jau nebėga taip smarkiai. Ir už desimt metų Ona, čia apsilankius, gal atrastų tą pačią stanciją ir tą patį darbininką vežantį bagažus į vagoną. Kai kas visą amžių stovi ant vietos.

Jos praėjo rotužę, prasisuko mažesnių gatvių ir atsidurė tarp universiteto budinkų ir dormetorijų, kur maišės idealingi studentai. Čia matės truputis permainų. Kelios dormetorijos buvo apleistos ir išrodė liudnai. Vienoj jų jau buvo užviesta ožkos auginti. Tas faktas kaip tai keistai puolo į Onos mintį. Hm! nelabai senai tame name sukė galvas rupestingai studentai, o nunai daužo ragus palšos ožkos.

Netrukus jos buvo Altrunijoj —merginų dormetrijoj, kuri tebestovėjo kaip stovėjus. Jos prietamsė salė buvo šalta ir tuščia. Kambariai, kurie siautė salę keturkampiu buvo tylųs ir Onai rodės aptuštėję.

Kelis kartus Ona apsidairė tam name, kur viltis ir jaunų tuštybė maišosi. Krėslai ir kanapkos stovėjo pasieniais. Pėtnyčių ir subatų vakarais pasieniais budavo nusėsti parinktų porų ir ji čia entuziastingai švilpaudavo savo jaunystos dienas. Be abejo, tas pats čia ir dabar kartojasi. Bet su ja jau kas kita —ji priklauso vienam.

IV.

Pamaži jos ėjo Kolegijos alėja ir "netikėtai" į jas atsidurė Kriauza. Pasisveikinimas, juokas... Viskas tik tiek, kiek draugams leistina įsigyvenusių papročių.

—Mergaites, netrukus Ona atsiprašinėjo, —dovanokite man, bet aš butinai turiu su vienu juo pasikalbėti.

Ir ji nuėjo su juom.

Jiedu sustojo ant Studentų tilto, kurio atramos buvo pilnos visokių raidžių studentų įramtytų. Atramos buvo labai senos ir tos raidės buvo senos. Ji susieškojo savo inicialus. Ir ji kažko pasigedo. Ji nebeturi tos laisvės, kuria mergina džiaugiasi. Ji dabar nesijautė taip smagiai su juom ant to tilto, kaip kad kadaise.

Paskui jiedu nuėjo prie ežero, pamaži ir dairydamiesi. Einant ji laikė jam už rankos. Ji jautės nejaukiai ir sunkiai.

Jiedu susėdo po medžiu, prie vandens. Iš karto nevisai prie viens kito paskui jis prisitraukė ją arti; ji nesipriešino.

Kalbos buvo mažai.

Kada, palukėjus ji užsiminė:

—Tavo balsas turbut dikčiai pasitobulino per tuos metus?

—Gal kiek. O ką tu veiki muzikoj dabar?

—Beveik nieko.

—Kaip greitai tu persimainei.

—Aplinkybės man nepatogios.

Susidurė jųdviejų akys. Jiedu susiprato vienas kitą. Bet ryto Ona turės grįžti namo ir kažin kada vėl suseis Petrą.

V.

Miesto žiburiai matės prie ežero. Buvo vėsu ir apie dešimtą nakties, kaip jiedu atsistojo eiti namo. Ona dar tebeverkė.

Jiedu apsidairė ant pievos, tartum ko ieškodami.

—Sumesk tuos į ežerą, — ji pastebėjo jam.

VI.

Sekančią dieną po pietų Ona grįžo namo. Ji sėdėjo vagone susigraudinus. Traukinys tolėjo ir tolėjo nuo tos brangios vietos.

Ji ieškojo pajėgų susiraminti, kad paslėpus viską nuo vyro.

Petras pasitiks ją stoty. Ji pabučiuos jį pasiskųsdama:

—Vaje, kaip aš tavęs pasiilgau! Kažin kodėl man taip nubodu be tavęs.

O jis apkabinęs ją ir manys:

—Tai ištikima moteris! Taip ji man atsidavus. Paskui ir kitiems jis pasigirs jos gerumu. Ir visi kaimynai kalbės apie ją kaipo tokią.

Traukiniui užėjus ant tilto, ji pajuto tvirtą norą, kad jis paslystų ir nugarmėtų į upę — čia užsibaigtų viskas. Taip sunku jai dabar. Bet tebuna, kaip yra: gal kada nors ji bus Kriauzos ir gal tam pačiam traukinyje jiedu važiuos kur į nežinomą vietą pradėti viską iš naujo.

Balandžio 25, 1924.

Perspauzdinti uždrausta. **Marcas Baukas.**

PATRIOTAS.

(Klasinė giesmė apie lauruotą seną Valparaisietį — kai kas girdėta, kai kas nužiurėta.)

O, Muza — raumeningas mužike, ateikš į paglebą,
Įvarysime klyną, pakišime dalbą
I. iškelsime nemarią pasaką tiems, ką myli meną—
Papurensime atsidėję, kai Valparaise gyvena
Vienas studentas ir dar patriotas.

Truksta man žodžių — žodžių garbingo skaldo;
Tat, duosiu teisybei — te ji manc pasaką nubaldo.
Nedaug sykių saulė musų žemę apėjo,
Kaip to studento vardas skambėjo:
"Jis patriotas, ieškinių pilnas, vadas musų."

Nunai gi su lietuviais jis reikalo nebemato.
Nors lietuvaitėms vėjų dvarus dar stato
Savo laiškuose nė kiek neteisinguose,
Bet Valparaiso skliautuose giedringuose
Su žyde ir lenke menės siulą veją.

Vedas jas ant Sager's Lake čiaužinėti,
Vedas jas į šokius, vedas Lloydo pažiurėti.
Ir ant Student's Bridge jį su žyde rasi.
Spėsi, galvosi, bet nesuprasi,
Kaip jį speigas ten palaiko.

Jeigu gi įlysi į jo galvą,
Rasi gana fanatingą spalvą:
Mintis jo sukasi tik apie du personus:
Pamiršus biedną darbininką ir žiaurius ponus,
Jis vysta-džiusta-plusta ant lenkės ir žydės padalkų:

Lenkė jaunutė — devyniolikos da nesulaukus,
Daktaro duktė (sukas po jo plaukus),
Farmacisto sesuo, einanti aptiekorystą
Ir mokanti sužavėti įkvėptą artistą.
Prie to da pasogos turinti $25,000.

Žydė senesnė, bet Rusuos aukštai išmokinta:
Lingvistė — už kalbas turi vainiką supintą.
O paskui vėl taip plačiai apsiskaičius—
Viską ji žino, pamiršus žemaičius—
Pamiršus Šeduvą, kur tas patriotas barankas vogė.

Kalbėk jai apie Leoną Tolstojų:
"Jo "Prisikėlimas" prikels rytojų,"—
Ji priduria išaukšto ir primena čia Bloką,
Ehrenburgą, Pasternaką, Zinaidą Gippius ir strekt! atšoka
Prie Aleksėjo Tolstojaus "Kelias į Kalvariją."

O kai aiskrimo pasitaiko ant stalo,
Turinčio rožavą širdį vidury, o ne prie galo;
Ji pažvelgia į jį šypsena jau kalta iš šono
Ir maloniam skambėsy francuzų nosinio tono
Prataria jam jautriai ir galingai:

"Ei, tu! Neužgauk tą tyrą širdį,"—
"Ak! Kad taip tai butų tavo (Bet žmonės mus girdi)",—
Jis nusijuokia. O jinai, jausmo sužavėta;
"Mano širdis!?" — ir jau besulošia aktą netikėtą,
Kaip ten ant to tilto ir ten kur vaidenas.

Bet lenkė, pavydi, su smart pastabomis iššoka
(Jo domę pasičiupti ji gerai moka)
Ir suardo romansą tyrą.
Užtai pas vietos lietuvius žodžiai taip ir byra—
Kalbų ir spėjimų netruksta panašių:

Mylėjęs francuzę, mylėjęs jankes tris,
Kelias lietuvaites mylėjęs ar dabar įlys
Į žydelkos sterblę silkėtą?
Tuo ir baigsiu šią pasaką liudną ir lėtą,
Jau nebesuminėjęs:

Kad mokyklos kambariuose apie nakties dešimtą
Tankiai vaidenas. Tik kaip dženitorio lempukė sušvinta,
Viskas išnyksta — randi studentę ir studentą.
Sargas tyli (mat, jo kišenė iš to minta)
Ir išeina pro duris, pabugęs vaiduoklių.

Giesmė pagiedota. Dėku, mužike, už dalbą.
O jųs dovanokit už prastą mano kalbą.
Ateis didi laikai, gims tautos galiunai;
Tada šios pasakos branduolį busimi sunai
Paims į Tautos poemą: "Pas mus neauga benanai."

635500

Mokslas.

Kazys Plungė.

EVOLIUCIJOS KONSEPCIJOS ĮTAKA Į MODERNINĘ FILOZOFIJĄ.

(Tąsa)

Planuodamas savo nuomones apie evoliuciją, Spenceris atrado, jog diferenciacija buvo ne pati viena evoliucijos forma. Savo paprasčiausioje formoje evoliucija yra koncentracija pirmiau išsimėčiusių elementų, kurie pradeda prarasti savistovį pasilaikymą. Diferenciacija pasirodo tik tada, kai mažesnis savitas daiktas didesniam daikte. Ir aukštesnė evoliucijos forma yra pasiekiama ten, kur randasi harmonija tarp koncentracijos ir diferenciacijos, harmonija, kurią Spenceris vadina ekvalibracija ir kurią jisai apsklembia kaipo judintį ekvalibrą. Tuom pačiu laiku tas apsklembimas pagelbsti jam ilistruoti savo išsitarimą "tinkamiausių pasilaikymas." "Kiekvienas gyvenantis organizmas parodo tokį judantį lygsvarą — balansuotą funkcijų setą, konstituojantį jo gyvybę; o atmetijas to balansuoto funkcijų seto bei judančio ekvalibro reiškia tai, ką mes vadiname mirtimi. Kaikurie individualai veislėje taip subudavoti, kad jų judėjimo ekvalibrija yra netaip lengvai atmetamos, kaip kitų individualų. O tie yra tinkamiausia, kurie pasilaiko, arba, tariant Darvino žodžiais, jie yra parinktieji, kuriuos gamta palaiko." Ne tiktai organinėj gyvastyje, bet visose karalystėse, viršunės evoliucijos yra, sulyg Spencerio, pažymėtos panašios harmonijos — judančios lygsvaros.

Spencerio evoliucijos konsepcijos analyza, paremta ant skaitlingo pavyzdžių įvairumo, padarė tą konseptą aiškiu ir daugiau definuotu, negu pirma. Ji talpina tris elementus: integraciją, diferenciaciją ir ekvalibraciją. Tiesa, kad konseptas, kuris atsakytų visoms evoliucijos karalijoms turi buti abstraktivio karakteriaus, o tarp keleto karalysčių, tiesiai kalbant, randasi tiktai analogijos gimingumas. Reiškia tėra tik analogija tarp psichinės ir fizinės evoliucijos. Tačiau tai nėra labai svarbus tam pasipriešinimas, nes generaliai konseptai ir neparodo daugiau kaip analogiją tarp fenomenų, kurias jie reprezentuoja. Spenceris ima savo vedamas formas iš materialio pasaulio, apsklembdamas evoliuciją (paprasčiausioje formoje), kaipo medegos integraciją ir judėjimo išsimėtymas. Tačiau kadangi jisai — nevisada taip užsispyrusiai laikės tos nuomonės, jog medeginė ir psichinė yra surišta viena su kita, jisai galėjo duoti netiesioginės svarbos materialei evoliucijai. Spenceris visada, sulyg mano supratimo, atmetė materializmo kilimą. Jisai yra nedidesnis materialistas už Spinozą. Savo "Psichologijos Principuose" jisai išsireiškia gana aiškiai: "Nors rodos yra lengviau paversti taip vadinamą medegą į taip vadinamą dvasią, negu paversti taip vadinamą dvasią į taip vadinamą medegą— kuri vėliau pasidaro visai nebegalima — tačiau jokis pavertimas nenuveda mus už symbolių." Šitie žodžiai naturaliai veda mus prie grupės mąstytojų, kurių pradėjimo taškas buvo psichinė evoliucija. Bet mums dar palieka paminėti vienas Spencerio filozofijos aspektas.

Spenceris parėmė savo "evoliucijos tiesas" ant induktivės bazės, bet gi jisai buvo persitikrinęs, jog jos gali buti atskirtos nuo energijos konservacijos tiesos. Toksai atskyrimas galbut yra leidžiamas elementaringesnei formai evoliucijos, integracijos ir diferenciacijos; bet jisai neleidžiamas aukščiausiai formai, ekvalibracijai, kuri yra integracijos ir difenciacijos harmonija. Spenceris negali pašalinti reikalingumą netikėtam judamo ekvalibro apsireiškimo visų dalių, kaip ir Hegelis negalėjo užtikrinti "aukštesnių vienetų," kuriose visa kontradikcija butų galima pasiėpti. Spencerio rankose evoliucijos teorija yra daugiau optimistinio pobudžio, negu Darvino. Bet toliau aš paimsiu domėn Darvino hypotezę opozicijon optimizmo ir pesimizmo.

II. Kuomet praditaškis Spencerio buvo biologinis bei kosmologinis, psichinė evoliucija suprantama tik kaipo analogijoj su fizine, grupe pasižymėjusių mąstytojų — Vokietijoj Wundt, Francijoj Fouilée, Italijoj Ardigo — ėmė dalyką kiekvienas kaip jam patiko, jųjų praditaškis psichinėje evoliucijoje kaipo originalis faktas ir kaipo tipas visų evoliucijų, Darvino hyptezė čia išeina kaipo koroboracija ir specialis pavyzdis. Jie palaiko evoliucijos neperstojimą; jie atranda tą pobudį atatinkamiausiu psichinei evoliucijai, ir tasai yra dėl motivo reikalauti prielygstančios nepertraukos medegoje, ypač organinėj karalijoj.

(Bus daugiau)

Erškėčių Taku.

Nors laimės ir nėra
Man šiame pasaulyj,
Bet aš vis su viltim
Drąsiai keliauju
Erškėčių taku.
Nors vargus, nelaimes
Sutinku aplink,
Bet drąsiai keliauju
Šaltų kapų link
Erškėčių taku.
Nes laimė žmonijos
Ne šiame pasaulyj,
Bet šaltuos kapuose
Baisu be keliaujant
Erškiečių taku.
Tik šaltasis kapas
Mus tvirtai priglaus,
Tik drąsiai keliaukim
Vargai nebespaus
Erškiečių taku.

J. Medžiaušis.

JUOKAI.

Mergšė buvo labai sujudinta, kada ją pristatė pagarsėjusiam rašytojui vienoj vakarienėje.

Neeikvodama laiko, ji užvedė kalbą, duodama jam suprasti, kad ji yra didžiausia brangintoja jo paskutinės knygos.

—O, Tamsta negalite įsivaizduoti, gerb. Bany, kaip daug padėjo Jusų knyga. Labai daug padėjo, — ji sakė.

—Ištikrųjų, — atsiliepė rašytojas, pasitenkinęs. — O kokiuo budu, jei galima paklausti?

—Matai, ji išmokė mane koncentruoti...

—Koncentruoti! Tai labai puiku. Na, o ką gi Tamsta koncentruoji dabar?

—Tai..., — atsakė mergaitė truputį paraudus, — daug ir daug dalykų.

Du meilužiai sėdėjo Battery parke, žiurėdami į New Yorko uostą.

—Aš nesuprantu, — sakė jis, rodydamas į Laisvės stovylą ir jos iškeltą ranką, kur matės žibintas, — kodėl ten jie įtaisė tokią mažutę šviesą.

—Galbut, — atsakė ji, prisišliedama arčiau prie jo, — kur mažesnė šviesa, ten didesnė laisvė.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
Anthony A. Tulys
Editor.
V. M. Čekanauskas
Business Manager.
E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
Prenumerata turi buti apmokama pirmiaus. Prenumeratos metas skaitomas nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
Metama kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" (Užsieniuose) - $3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Nujaučia "Tamsią" Ateitį.

Kunigų spauda jau pradeda kalbėti apie busimus Lietuvos rinkimus. Klerikalai mato Lietuvai "tamsią" ateitį. Nes, esą, labai galimas daiktas Liaudininkams Valstiečiams ir Social-demokratams gauti didelę didžiumą atstovų į seimą ateinančiuose rinkimuose.

Ir mes manome, kad pažangieji laimės sekančius rinkimus Lietuvoje. Ir todėl mes matome Lietuvai šviesią ateitį, o ne "tamsią." Viduramžius mes vadiname tamsiais amžiais dėl to, kad tuomet kunigų įtaka į žmonių gyvenimą stovėjo aukščiausiam laipsnyje; dėl to, kad tuomet ėjo didžiausis dvasiškijos persekiojimas mokslo vyrų ir laisvės žodžio. Šiandien gi beveik tas pat daroma Lietuvoje, kur seime ir kitose valdiškose vietose viešpatauja kunigai bei jų "klapčiukai."

Lietuvos liaudis, kuri sparčiai vejasi kulturingas šalis, suprantama, nebegalės ilgai pakęsti šitų tamsių laikų; ji ieškos kelio į šviesesnius laikus; kunigų nualinta Lietuvos liaudis ties kelią į tą ateitį, kurią kunigų spauda pavadina "tamsią."

O nusikratyti sunkią kunigų naštą nuo savo sprando Lietuvos gyventojams yra lengviausia per rinkimus. Jei balsuotojai išbalsuos į seimą gerus žmones, Liaudininkus Valstiečius, tada Lietuvos gyvenimas pagerės: didelis skurdas, kurį dabar ten žmonės neša, sumažės, o mokslas ir pažanga pradės bujoti.

Apžvalga.

AKLAS KUNIGAS MOKYKLĄ VALDO.

Šiame numeryje tilpsta žinia iš Utenos, apibudinanti ten esamos progimnazijos patvarkymą. Joje pastebima, kad kun. Butvila, budamas perdėtinis, verčia mokinius sutraukti sąsiuvinin nedėldienių pamokslus ir kad griežtai uždraudęs mokiniams merginoms su vaikinais net kalbėtis.

Tikrai reikia toli nuo civilizacijos atsilikusio žmogaus, kuris drįstų įvesti mokyklon tokiuos patvarkymus. Rodos turėtų žinoti tas tamsus kunigas, kad mokiniai nevisada gali bažnyčią lankyti. O paskui kodėl neduoti mokiniams sąžinės laisvę religijos klausime?

Bet keisčiausia tai tas, kad tas žmogutis uždraudė net kalbėtis studentams su studentėmis. Turėtų buti kaip tik priešingai. Juk toliau pažengusių šalių mokyklose iš pat mažens pratinama abiejų lyčių vaikus kartu žaisti. Taip darant jie geriau išmoksta, kaip pasigerbti vienas kitą ir taip pašalinama iš jų tarpo daugelis slaptybių. Mokinti žmonės patyrė, kad yra daug protingiau vaikams ir mergaitėms aiškinti lyties paslaptis ir nedrausti jiems gražiai draugauti. Štai tamsus kunigas Butvila turėtų žinoti.

DĖL KLIUBŲ CENTRAVIMO.

Vidurinės srovės laikraščiai išreiškė dvejopą mintį dėl pakelto klausimo tverti Amerikos lietuvių piliečių politinius kliubus bei iš sutvertų padaryti Centrą —sujungti juos.

"Sandara" nurodė, kad tas butų nenaudai A. L. T. Sandarai ir lietuvystei. "Vienybė" ir "Dirva" išėjo už minėtų kliubų centravimą.

Pasireiškus Sandariečiuose dvejopai minčiai ir matant tą klausimą esant svarbiu, "Sandara" štai ką pataria: **Tas klausimas geriausia palikti išspręsti busimam A. L. T. Sandaros seimui.**

Gal bus neprošalį dabar išsireikšti savo nuomones per spaudą. Tačiau imtis aktyvio darbo dabar nepatartina. Palaukime iki po seimui.

RANKŲ BUČIAVIMAS.

"Vienybė" padarė ištrauką iš "Sandaros," kur Mikas Petrauskas rašo apie moterų rankų bučiavimą Kaune.

Butų sveika Lietuvai, jei ir Lietuvos laikraščiai tą M. Petrausko "Memorandumą" persispauzdintų iš "Sandaros." Tada gal greičiau išnyktų negeistinas rankų bučiavimas Lietuvoje.

SMERKIA KUN. GARMŲ.

Visi pažangieji laikraščiai, įskaitant "Naujienas," "Keleivį" ir "Laisvę," išreiškė savo nuomones dėl kun. Garmaus užvestos bylos prieš buvusį "Sandaros" redaktorių šliakį ir visi pasmerkė dvasiškį už negražų jo pasielgimą. Kartu pasmerkė ir kun. Taškuną, kuris padarė neteisingą vertimą, kad galėjus "Sandarą" įskųsti.

Dvasiškius už tai smerkia net ir "Laisvė," kuri visada ligšiol buvo "širdingesnė" klerikalams, negu Sandariečiams.

Muštynės Kademų Kabinete.

Prie to kas jau buvo sakyta apie "krikščionių" bloką ir jų kabinetą, — reikia pridėti įvykį, kuris itin vaizdžiai apibudina "krikščionis."

Greičiau, negu spėjo paplisti po Kauną gandai, lenkų spauda pakartojo juos su visomis, galima sakyti, detalėmis.

Žinoma, tas suprantama, bet suprantama ir tas, kad Kaunas nelabai ryškiai tą, jeigu tiesa, antausį išgirdo: dalykas, mat, tokis, kuris viešumon prie geriausių norų neleistinas... Prie to, mat, šeimyniniai dalykai... Kun. Krupavičius norėjęs išdalinti Kauno fortų žemę, — jis gi žemės Ukio ir Valstybės Turtų Ministeris, o Kr. Aps. Min. pulk. Daukantas pareiškęs, kad fortai ir žemė reikalinga esanti apsaugos reikalams. Dalykas aiškus ir rimtas, bet kun. Krupavičius turįs daug giminių, kurias reikia gi patenkinti,— tai reikalavęs griežtai ir, kaip įpratęs, nemandagiai. P. Daukantas tada paėmęs kun. Krup. toną ir atrėžęs, kad jis neduosiąs kun. Krup. savo giminėm dalinti valstybės turtą; Krup. įsižeidęs ir taipgi ryškiai atrėžęs, kad geriau, girdi, jis savoms išdalinsiąs, negu tai butų išdalinta p. Daukanto giminėms... Pastarasis jau daugiau nekalbėjęs, bet veiksmu pradėjęs argumentuoti.

Antausį girdėję tik tie, kurie ten buvę, radio jis perduotas nebuvęs, bet aidas visgi nuaidėjo. Kaune jį išgirdę, kaipo nepadavimą rankos, Vilniui, kaipo tikrą antausį. Kieno teisybė, pasakyti sunku, tuo labiau, kad kun. Krupavičius taip apžėlęs barzda, kad ne tik paraudonavimo, bet ir didoką guzą pastebėti butų nelengva.

Juokai juokais, o visgi ten — kabinete — kas tai buvo.

Ausėtosios sienos pasakoja, kad p. Tumėnas pasiųlęs p. Daukantui atsistatydinti, bet šis pasitaręs su karininkais, neradęs reikalingu tai padaryti. Jo nuomone kun. Krupavičius tai turėtų padaryti ir tuo labiau, kad dar metus paministeriavęs, jis visai užmiršiąs mišias laikyti...

Dabar Kaune ramu; net gi Elta nedemantuoja užsienių spaudoj "pasklydusių neteisingų žinių"...

Tiesa. Aukštosios kademų sferos riša ginčą, kas gavo ištikrųjų antausį: kun. Krupavičius, ar p. Tumėnas, bet tas klausimas ne tiek aštrus, jis gali palaukti ir naujo seimo rinkimų...

Čia jau visoj pilnumoj apsireiškia jezuitų dėsnis: tikslas pateisina priemonę ne tik musų vartojamas, bet vartojamas ir prieš mus...

Girdisi, kad Seimas norįs buti ekspertu, kas gavo smugį: kun. Krupavičius ar p. Tumėnas.

Dalykas įdomus, nes tokių ir koaliciniuose kabinetuose dar nebuvo.

Bet pas kademus "krikščioniškai" elgiamasi: jeigu kerta vienon ausin, pastatyk kitą... Taigi tą kitą kirtį ir gavęs p. Tumėnas.

Pagyvensime, pamatysime.

Runas.

Mikas Petrauskas.

DIENYNO NUOTRUPOS

Lapkričio 1 d. Visų Šventų diena. Diena paniurusi, nors lietaus ir nėra. Buvo užėjusi p. B. Piržiškienė, Vinco Kudirkos atminties vakaro koncerto reikalais. Šį vakarą Rokyškyje stato mano "Girių Karalių."

Lapkričio 2 d. Diena lietinga. Šiandien privalėtų but Vėlinės, bet kad katalikų bažnyčia nedėldienį, ypač tokių švenčių neleidžia, kuriose įvestas antiškasai Romos įprotis — lectisterium vadinamas, kur dievų ar šventųjų garbei nešamos aukos, o dvasiškiai jomis naudojasi, tai tokios šventės iš nedėldienio perkeliama šiokiosna dienosna. Tat velinės bus panedėlyj, ryt. Velinės čia kaip ir švenčiamos, nes moksleiviai visi paliuosuoti nuo pamokų.

Lietuviai švęsdavo "Diedus." Paminėjimas mirusiųjų yra labai ir labai senas, ir tiek jau įsigyvenęs musų dirksniuosna, kad velinėse vis tau, žmogui, prisimena mirę tau brangųs ir artimi asmenys. Tuo laiku, per velines, žmogaus introspekcija kaip tik ir teikia daugiau atminimų, atvaizduoja mums musų subjektivosios srities dulančias žiežirbas.

Lapkričio 3 d. Diena giedrėja. Šiandien atsikėliau irgi anksti, prieš 6 val. ryte ir paėmęs "Pocket Cyclopedia," parašytą Goreld and Pyle, atsiverčiau vietą, kur pažymėta "Gripe." Mat, aš dabar turiu gripą. Ten pasakyta: "Gripe — see Colic" — pataikiau ne ten. Man reikia "Grip"— kur vadinasi influenza, — "Grip or La Grippe." Vaistų patariama daug. Aš gėriau daug karšto vandens, kad daugiau prakaitavus. Turbut, ryt, apleisiu jau kambarį, o tai jau kelios dienos kaip neišeinu.

Lapkričio 4 d. Kipras buvo Dusmenyse, Alytuj ir tt. parsivežė ir medžioklės keturis lapių kailius.

Lidija Lipkovska musų operoje giedojo šią vakarą Rozinos, "Sevilijos Kirpėjuje."

Lapkričio 5 d. Diena išgiedrėjo. Buvau prie namų statybos. Šią savaitę gal pirmąjį aukštą išbaigs. Su kanauninku Jurgiu Narjausku užbaigėme tvarkę lietuviškąjį vertimą Ponchielli operos "Litvani."

Lapkričio 6 d. Šiandien gavau leidimą nuo gubernatoriaus laikyt šautuvą ir revolverį. Šią vakarą Kipras ir Lipkovska giedojo "Rigoletto." Lipkovska išstojo iš Petrapilio Konservatorijos 1905 m. ir pastojo operon. Aš baigiau Konservatoriją 1906 m. ir bėgau užsienin.

Lapkričio 7 d. Iš ryto diena buvo graži; į vakarą — lynoja.

Lapkričio 8 d. Diena graži. Vakare buvo Lietuvos Viešbutyje didelis balius; užė iki 5 val. ryte ir miegot nebuvo galima. Baliaus pelnas "Vaikelių Jezaus" draugijai. Naudodamasis nemiga iš prievartos, sunaudojau naktį rašymui.

Lapkričio 9 d. Atsikėliau 5 vl. ryte. Mažai miegojau praeitą naktį dėlei baliaus viešbutyje ir kas nemalonu, kad šokio muzika, ilgai skambinama, ir visai nesudėtinė, tai labai atkari. Šokio muzika buna įdomesnė tik tuomet, kaip priešais matai lyg verpstus besisukeliojant žmones. Šokyje paprastai vartojami du ar trys generaliai akordai, — tai nuobodu.

(Bus daugiau)

NETURINT KĄ VEIKT.

Pilviškiuose lapkričio 9, Gružinsko salėje, prof. Herbačevskis iš Kauno laikė paskaitą "Ar yra žmogaus gyvenimas po mirties" arba "dvasių špukavimas."

Klebonas iš sakyklos gerai išgarsino tą paskaitą, prakeikdamas prelegentą ir paskaitos tėmą, jog žmonės netilpo salėje.

Danijos Seimas išleido įstatymą, kuris suteikia daktarams teisę užmigdyti ligonį amžinai, kuris turi neišgydomą ligą. Taip daro ir Patagonijos indijonai.

Oxfordo (Anglijoje) prof. Langdon, per 8 myles nuo Babilionijos, Mezopotamijoje, surado liekanas bene pirmojo miesto Kish, klestėjusio 5-6000 metų pirm Kristaus gimimo — taigi pirm pradžios sutvėrimo svieto.

Anglijos inžinieriai po Saharos pustyne surado mares.

Pavyzdis katalikiškos Aritmetikos iš 13-to amžiaus:— "Skaitmuo 40 turi savyje 4 sykius po 10. Tie skaitmens apibudina visą musų laikinąjį gyvenimą. Musų laikas suskirstytas į 4 dalis: pavasarį, vasarą, rudenį ir žiemą, —rytą, dieną, vakarą ir naktį. Skaitmuo 10 supažindina mus su dievu ir jo padarais; 3— nurodo mums Kurėją; 7—jo padarus, kurie susideda iš kuno ir dvasės. Dvasioje mes vėl randame skaitmenį 3: turime mylėti dievą visa širdimi, visa siela ir visomis jėgomis. Kunas, kaip žinome, susideda iš 4 elementų." Šitokią aritmetiką studentas išmokęs jau skaitėsi magistru-mokytų, nelyginant kaip Pakštai ir kiti.

Lapkričio 8 tapo atidarytas naujas tiltas per Minijos upę ties Garždais, kurį kunigas pašventino. Tiltas turi 240 pėdų ilgio ir kainavo 295,000 litų. Žemaičiai sako, kad šventintu tiltu negalės pereit nei vienas velniokas.

Lietuvos Konstitucija tikrina laisvę tikybų, bet kas dirbs katalikų šventomis dienomis, užmokės baudos 500 litų. Tai kvailas įstatymas, kokio nebuvo nė gerbiamo Domininko laikais.

Lietuvos ministeriais dabar yra visi katalikai, kaip apie ministeriavimą nenuvokia ir taip namie kaip ir užsienyje jau daug kartų padarė "lingua lapsus" — liežuvio suklupimą, ir todėl dabar jie susimanė visai tylėti pagal patarlę, jog kalbėjimas — sidabras, o tylėjimas — auksas.

Lietuvoje Socialės Apsaugos Inspektorius aplankė visas prieglaudas, vaikų ir senių. Štai jo raportas: "Nė vienoje prieglaudoje vaikai negauna ganėtinai maisto ir drabužių; geriausiose prieglaudose vaikai negauną valdžios nustatytą mažumą; yra prieglaudų, kuriose vaikai eina lengvyn, vietoje sunkyn; yra prieglaudų, kur vaikai dėl silpnumo (stokos maisto) negal vaikščioti ir visą laiką guli lovoje, ir po kelis vienoje.

Su beturčiais yra visai kritiškai. Prieglaudose nėra tokiems vietos ir jie neturi kur pasidėti. Yra našlių turinčių po kelis vaikus; su vaikais nieks nepriima jų tarnystėn; kuri turi kambariuką, tai išeidama į miestą pririša vaikus prie lovų už kojų ir sugrįžusi randa vaiką koją išsisukus arba renda sudegusį vaiką ir visą turtą.

Valdžia tinkamam užlaikymui tokių vargšų neturi pinigų, bet valdžia turi gana pinigų užlaikymui dviejų nereikalingų atstovybių Romoje, prie Kvirinalo ir Vatikano, tai davimu stipendijų operos dainininkams, valstybinio teatro užlaikymas, konservatorijos ir kitų katalikiškų įstaigų.

Lietuvos žinios.

KAUNAS.

Pasnigus ir sniegui nutirpus, orai pabiuro, bet dabar ir vėl, pradžiuvo, užstojo gražųs orai. Dabar jau vėl sausiau, kartais pašąla.

Kauno susisiekimas su Mariampole.

Kadaise tarp Kauno ir Mariampolės buvo, nors vienas nuo kito yra 56 km. tolumo, dideliausias skirtumas. Mat, Mariampolė buvo Suvalkų rėdybos, Kaunas —Kauno. Tiesioginis kelias tarp jųdviejų buvo nors ir geras, bet kas tai tokio apmiręs, ne taip gyvas.

Dabar, likus Mariampolei suvalkiečių sostine, Kaunui — laikina valstybės sostinė, santikiai tarp vieno ir antro miesto visai suartėjo. Mat, ir pats susisiekimas dar patobulintas. Dabar be gero plento, kuriuo nuolat, kaip ir pačiame mieste zuja automobiliai, autobusai ir lengvi bei sunkųs vežimai, dar yra ir gelžkelis. Gelžkelis, nors naujas, lietuvių pravestas, tačiau jau gerai veikia ir keleivių pilniausius vagonus veža. Mariampolės nauja gelžkelio stotis gana graži, didelė, viena geresniųjų Lietuvoje.

Žmonės tie patys maišosi Kaune ir Mariampolėje. Bendrai visi gyventojų santikiai, reikalai gana artimi. Visa paplentė nuo Kauno iki Mariampolės išskyrus dalį gulos tirštai gyventojų apgyventa. Maži miesteliai, kaip Garliava, Veliuriai, Skriaudžiai, Vinčai ir kiti, tarytum yra tik skysto miesto maži centreliai. Šiaip gi bendras vaizdas rodo vieną didžiulį išdrikusį Kauną ir Mariampolę.

Nuolat gyventojams paplentėje įsigyvenant, dirbtuves steigiant, galima lemti plentą virsiant didele vieno miesto gatve.

Tai turbut nė vienas Lietuvos miestas tokių kaimynių ryšių neturi, kaip Kaunas ir Mariampolė.

Deja, Mariampolė su Vilkaviškiu taip pat sujungta to paties plento tąsa, kuris paskui pasuka į Virbalį ir Kybartus, bet čia lyg ir ne taip pastebima. Nors ir tas plentas panašus skystai apgyvento miesto gatvei — juo važinėja ir automobiliai ir autobusai ir arklių tramvajus, tačiau susisiekimas, mat vis ne su sostine.

Daug jungia Vilkaviškį su Mariampole ir gelžkelis, bet šis tiek reikšmės neduoda, eidamas lauku pro Kazlų-Rudą.

Kazlų -Ruda tai vėl gelžkelių mazgas. Jei dar nuo čia į Šakius, Tauragę ir Klaipėdą bus pravestas gelžkelis, tai šiaulių mazgą, Kazlų Ruda praviršys. Jau ir dabar miestelis, prieš karą buvęs kaimas, sparčiau auga.

Dar Mariampolė su Kalvarija turi plentą ir gelžkelį. Čia taip pat dideliausias judėjimas.

Trumpiau, visa Suvalkija, susisiekdama su Kaunu, pravažiuoja pro Mariampolę — ir Šakiai ir Naumiestis ir Kalvarija ir Alytus, išskyrus mažą pagelžkelio dalį: Kybartus, Vilkaviškio stotį, Pilviškius, bet tik gelžkeliu susisiekiančius, o arkliais, automobiliais — vis pro Mariampolę.

J. Valaitis.

Sudavija — Suvalkija.

Mariampolė — Suvalkijos sostinė. Ją vadina: Mariampolė, Marijampolė, Senapilė, Starapolė. Ji yra suvalkiečių mokslo, kulturos ir plentų susisiekimo centras, mazgas. Prieš karą buvo žinoma Mariampolės gimnazija.

Vilkaviškio apskritys atsižymi žemės derlingumu, ukių pavyzdingumu, technika, kai kuriais išdirbiniais.

Šakiai prieš karą buvo tik apskuręs žydiškas purvyne paskendęs Naumiesčio apskrities miesčiukas. Dabar jau yra zanavykų sostinė ir gana smarkiai pirmyn žengiąs. Jei tuoj gelžkelį praves, tai bus tarpininkas tarp Kauno ir Klaipėdos. Iš Šakių apskr. yra daug musų žymių žmonių. Ukiai geri, žemė derlinga. Daug yra plytnyčių, mat žemė — molis.

Naumiestis prieš karą buvęs apskrities miestas buvo šiuo tuo žymesnis, dabar ypatingos svarbos neturi. Pats miestas didelis, bet negyvas, maža judėjimo. Didžiausias susisiekimas per rubežių į Vokietiją, muitinė ir tarpininkas Vilkaviškiui ir Šakiams.

Pilviškiai dar prieš karą buvo visoje Lietuvoje žymus jomarkais, prekymečiais. Ir dabar yra didelis prekybos centras. Daugiausia apgyventas žydų. Kaip ir Mariampolė, Vilkaviškis ir Naumiestis. — Pilviškiai aprupti suvalkiečių mylimąja upe — Šešupe. Šalia Pilviškių yra garsus Antanavo dvaro bravoras ir mielių dirbtuvė.

Kybartai — žymus didžiausia Virbalio stotimi Lietuvoje ir muitinė. Apart to, didelis iš Vokietijos pereinamasis punktas. Kybartai grynai tarptautinis miestelis.

Kalvarija prieš karą buvo didžiuliu kalėjimu. Daugelis musų veikėjų jį gerai pažįsta. Dabar nieku ypatingu nepasižymi.

Alytaus apskritys žymus istorija. Daugiausia dainų, pasakų, padavimų, pilių aprašymu, senovės lietuvių kovų apie čia rasime. Technika, ukis, kultura čia kiek žemesnė.

J. Valaitis.

Jei pasaulyje nebutų smulkių žmonių — butų sunkiau pastebėti didžiuosius.

KAZYS IR DĖDĖ

—Sveikas, Dėde! Na, tai kur buvai prapuolęs per tokį ilgą laiką, kad niekur tavęs nemačiau? Nepamiršk, kad šis mudviejų pasimatymas yra pirmas šiais metais.

—Alio, Kazy! Sveikinu tave, vaike, su Naujais Metais ir linkiu, kad šiais metais susirastum gerą mergą ir apsiženytum!...

—Ačiu, Dėde, už gerus linkėjimus, bet ar tas išsipildys ar ne, tai gyvenimas parodys. Bet pasakyk man, Dėde, kur tu buvai prapuolęs per tokį ilgą laiką, kad tavęs niekur nemačiau?

—Buvau, vaike, labai dideliam tužmasty, tai ir šventas Kalėdas nelinksmai praleidau...

—O kasgi, Dėdei, buvo atsitikę?

—Nagi, vaike, kaip tik prasidėjo Sandaros prova su kunigu Garmum, tai aš vis ėjau pasiklausyti kaip viskas bus išvirožyta ir kaip šliakys kaipo bedievis bus pasodintas už grotų. Bet kada jusų advokatas pradėjo kunigų, Garmaus ir Taškuno, klausinėti visokių klausimų ir tiesiog juos ant šiderstvos laikyti, tai tas man, vaike, tartum su ledais vandenio užpylė už kalnieriaus ir nežinojau nei ką daryti.

—Turi nepamiršti, Dėde, kad ant to yra teismas, kuriame viskas turi buti išklausinėta ir ištirta.

—Ale ką čia, vaike, man šneki! Ir kas tai matė, kad tokius klausimus pas kunigą klausti...

—Tai kokie klausimai tave, Dėde, išgąsdino

—Nagi klausia: Ar tu esi kunigas? Ar tu moki skaityti? Į kągi tai padabna! Juk ant pasižiurėjimo kiekvienas mato, kad jie yra kunigai ir kiekvienas žino, kad kunigas visgi moka skaityti... Čia yra šiderstva, daugiau nieko!

—Ar tu žinai, Dėde, kodėl tokius klausimus pas juos klausia?

—Nagi, kad juos išnevožyti.

—Visai ne, Dėde. Tokius klausimus klausti reikalauja pats įstatymas. Pavyzdin: Kunigas Taškunas prisipažino, kad jis tą straipsnį, kuris tilpo "Sandaroje" ir dėl kurio eina teismas vertė iš lietuvių į anglų kalbą. Pertaigi, teismas ir privalo žinoti, ar tas kunigas moka skaityti, jei jis tą darbą atliko. Ir taipgi teismui reikia žinoti, ar jis tą darbą sąžiningai atliko.

—Kunigas, vaike, yra dievo tarnas ir jis visuomet daro sąžiningai, tai kam dar to klausinėti.

—Visai ne, Dėde. Kunigas tik tada yra dievo tarnas, kada jis eina savo kunigystės pareigas ir mokina tikinčiuosius sulig šventraščio. Bet kada jis palikęs bažnyčią atsistoja kur ant bačkos ar šiaip kur ant pagrindų ir pradeda politišką prakalbą, tada jis savę pasistato lygiu kiekvienam piliečiui ir kiekvienas jo mintį turi tiesą kritikuoti. Paimkim kad ir šį atsitikimą: Garmus skundžia "Sandarą." Už ką? Ar gali kas prirodyti, kad "Sandara" ką negerai apie jį butų rašiusi, jam einant bažnyčioje kunigystės pareigas? Visai ne! "Sandara" tokius dalykus neliečia. Bet kada Garmus atvažiavo su tikslu pasipinigauti, aukas rinkti ir svetainėse pradėjo prakalbas net kartuves siulydamas vadinamiems "bedieviams," tai "Sandara" ir pradėjo jį kritikuoti ne kaipo kunigą, bet kaipo visuomenę kiršinantį politikierių; kaipo Tautos Fondo atstovą.

—Jei jau, vaike, Garmus kuom yra prasižengęs su savo prakalbomis, tai lai jį ir klausinėja, bet kam taip labai mučina kunigą Taškuną?

—Kunigą Taškuną, Dėde, klausinėja dėl to, kad jis pasirodė Garmaus talkininkas, kad jis vertė tą straipsnį. Gi to straipsnio vertime pasirodė, kad ten daug prasilenkta su teisybe. Mat, Amerikoje neužtenka pasakyti, bet reikia faktais tai patvirtinti. Gi faktų beieškant ir atrasta, kad tas vertimas yra neteisingas. Kunigui Taškunui rodos reikėjo nepamiršti aštuntąjį dievo prisakymą: "Nekalbėk neteisiai prieš artimą savo," bet jis tai pamiršo.

—Aš, vaike, šį sykį su tavim apie tai daug nekalbėsiu. Mes dabar šaukiame didelį mitingą, kad pasitarti, kaip geriau bedievius nuprovojus ir jumis pasodinus už grotų. Gi kada su jumis apsidirbsime, tai tada mes pamokysime ir kitus.

—Aš netikiu, Dėde, kad jųs tai atsieksite. Šis jusų žygis ganėtinai jau atidarė akis netik pažangiajai, bet ir plačiai protaujančiai katalikiškai visuomenei. Aš nei kiek neabejoju, kad Amerikos lietuviai parems Sandariečius šiame reikale ir Sandariečiai atidengs tą viską kas yra jumis yra paslėpta. Amerikos lietuviai jau ganėtinai supranta kokiu tikslu jųs einate į teismus ir ką per juos norite atsiekti. Juk čia yra aiškus jusų tikslas, kad visų pirma sunaikinti "Sandarą," paskiau kibti prie kitų pažangiųjų laikraščių juos taipgi sunaikinti, kad jie negalėtų perkelti Lietuvon tos dvasios, to Lietuvos kaimiečiams susipratimo, kuris galėtų juos išvesti iš skurdo ir kunigiškos priespaudos arba despotizmo. Pertaigi, kiltoji lietuvių visuomenės dalis tai supranta ir mokės rimtai tai reaguoti, kad pergyvenus ir šį jusų taikomą jai krizį.

—Aš, vaike, daugiau nešnekėsiu, bo man pritruko faktų. Geriau aš eisiu į mitingą ir jų daugiaus gausiu. Tada mes galėsime pasikalbėti.

Juokai.

Ponia:— Aš nemėgstu daug kalbėti. Jeigu aš pamoju ranką, tai reiškia, kad tu privalai ateiti

Tarnaitė:— Aš taippat nemėgstu daug kalbėti. Jeigu aš pakratau galvą, tai reiškia, kad neateisiu.

Juozas:— Taip, tėve, greitai tau reikės kitą pačią užlaikyti.

Alfonsas:— Ką? Ar tu nori man pasakyti, kad jis pavirs bigamistu?

Juozas:— Visai ne. Aš apsivedu.

—Aš miegodamas vaikštau. Ar nežinai, kaip galėčiau pasigydyti?

Pribarstyk grindis stiklų.

Ponia Petrienė, skaitydama laikraštį, parodė savo vyrui šiokį antgalvį: "Moterys dirba tuštagalviams."

Petrėnas lyg ir supyko ir atsikrunkštęs tarė: "Aš norėčiau žinoti, ką gera moteris yra padariusios tuščiagalviams?"

—Dažniausia jos apsiveda tokiuos, mano brangus, — atsakė Petrienė maloniai.

—Kas darosi, tėve?

—Nagi, mano duktė pradėjo nešioti kelines, o mano sunus ima merginos rolę kolegijos žaismėse.

—Jurgis prašė manęs už jo tekėti prie mėnesienos praeitą vakarą.

—Tai niekis. Jis manęs prašė to paties dienos šviesoj.

Mokytojas:— Kada Ciesorius daugiausia sumušė?

Mokinys:— Aš manau, kad kvotimų dienoj.

—Tamista nori vesti mano dukterį? Bet kaip manai tamsta gyvenimą pradėti?

—Žinote, tamsta, aš esu labai sumanus užbaigti limerikus.

Advokatas:— Ar galima man paklausti, dėl ko tamsta nori gauti divorsą?

Klijentė:— Suprantama. Dėl to, kad aš esu apsivedus.

Gudrus vaikas:— Sibire nekaria žmogaus su medine koja.

Rimtas vaikas:— Dėl ko nekaria?

Gudrus vaikas:— Mat, karia su virve.

—Vadinasi, ji ištekėjo už advokato?

—Taip. Ištekėjo už jo, kad visada turėjus kalbą apie divorsus.

—Dėl ko tamsta samdai tik ženotą vyrą į savo raštinę?

—Dėl to, kad, jeigu jis neatlieka gerai savo darbo, aš galiu pasišaukti jo pačią.

—Ne, Juozai, aš negaliu buti tavo pati. Bet aš visada busiu sesuo.

—Gerai! Klausyk, kada numirs musų senis, ar tu manai, kad jis paliks mums pinigų?

Moderniška mergina (telefonuoja apie trečią valandą naktį į namus):— Nesirupink apie mane, motin. Man viskas gerai, — aš — nuovadoje.

—Aš atsisakiau už jo tekėti, dėl to jis ir dabar tebegeria.

—Rodos jau butų metas jam perstoti taip džiaugusis.

—Aš manau, kad užtenka darbo kasti kapus?

—Kaip kada. Kartais neturi ką veikti, o kartais net galą gauk. Bėda yra tame, kad žmonės nemiršta reguleriai.

Parupino Vėjų Sesuo.

HUMORAS.

Kartą bevartydamas angliską laikraštį užėjau sekantį pagarsinimą: — "Senoviškas fartapionas ant pardavimo, moteris apleidžia miestą su gražiai išpiaustytom kojom, kreiptis žemiau nurodytu antrašu:"

B. Blinstrubas.

LAWRENCE, MASS.

Am. Liet. Taut. Sandaros 12 kuopos susirinkimas įvyks nedėlioje, sausio (January) 4 dieną, kaip 2 valandos po pietų, Sekio ir Urbšos ofise, 101 Oak gatvės.

Gerbiamieji Sandariečiai bei Sandarietės, malonėkite skaitlingai atsilankyti į šį susirinkimą, nes tai bus metinis susirinkimas ir nauja kuopos valdyba užims savo vietas. Nepamirškite ir naujų narių atsivesti prirašyti prie A. L. T. Sandaros.

Prot. Rašt. A. Bagdonas.

A. F. GARDINER B. SIMONAVIČIUS.

Gardiner Piano Co.

Pas mus galite gaut geriausio išdirbimo Pianus, Gramofonus ir lietuviškus rolius dėl PlayerPiano. Nauji Pianai $325, o Pleyerai $425. Reikale kreipkitės:

472 Westminister St., Providence, R. I.

Kelionė į Lietuvą

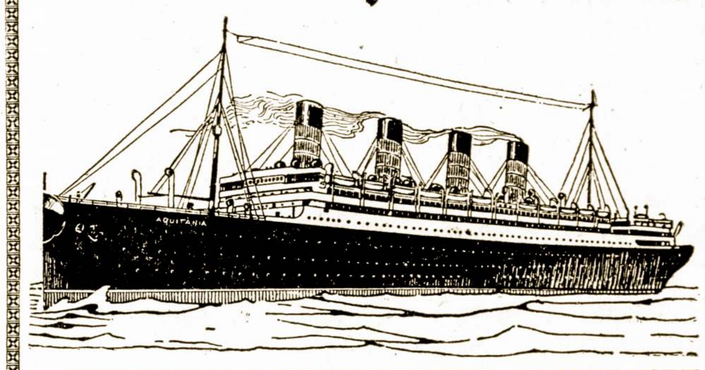

GERIAUSIAIS LAIVAIS IŠ BOSTON AR NEW YORK.

IŠ BOSTONO LAIVAI IŠPLAUKS:

Sausio 19 d., 1925 m. Laivu ANTONIA.

Vasario 22 d., 1925 m. Laivas LANCASTRIA.

IŠ NEW YORKO LAIVAI IŠPLAUKS:

Sausio 24 d., 1925 m.	LANCASTRIA.
Vasario 14 d., 1925 m.	AUDANIA.
Vasario 21 d. 1925 m.	AQUITANIA.

Šie laivai yra greičiausi per 6 d. perplaukia Atlantiką, kurie manote važiuoti Lietuvon, prašome iš kalno kreiptis pas mus, o mes parupinsime visus dokumentus kelionei ir sugrįžimui į Ameriką.

SANDARA

327 E St., So. Boston, Mass.

Muzikos Veikalai

Tik ką išėjo iš spaudos aštuoni nauji muzikos veikalai. Dainavimui su piano akompanemento.

Parašė A. BAČIULIS.

1. Audra Prieš Dieną (Solo)	$1.00
2. Žvaigždutė (Solo) ir Aušta Rytas (Duetas)	.75
3. Oi, Dainos (Solo arba Duetas)	.50
4. Nokturnas (Duetas Bassui ir Sopranui)	$1.25
5. Piemenelis (Duetas)	.50
6. O, Laisvė (Mišram Kvartetui arba Chorui)	.50
7. Myliu (Mišram Kvartetui arba Chorui)	.75
P. S. Imant visus veikalus sykiu	$4.00

Siųsdami užsakymus, siųskite ir pinigus, išperkant pašto money orderį sekančiu antrašu:

A. BAČIULIS,

P. O. BOX 16, So. Boston, Mass.

Kam Naudoti Castor Oil Kad

TAK-A-LAX

Toj linijoj liuosuotojas. Jis prijunus gerti ir duoda geras pasekmes dėl jaunų ir senų.

MUTUAL PHARMACAL CO.

8 už 10c. Boston, Mass. 24 už 25c.

SAVAITINIS VISUONENĖS, POLITIKOS, LITERATUROS IR MOKSLO LAIKRAŠTIS,

EINA KAS ŠEŠTADIENIS.

Kaina metams Suv. Valst.	$2.00
Pusei metų	1.00
Užsienyj ir Lietuvoj met.	3.00
Pusei metų	1.50

"Varpas" yra laisvos ir pažangiosios minties laikraštis, teisingai nušviečia pasaulinę ir ypatingai Amerikos politiką, paduoda daug žinių iš Lietuvos ir tvirtai stovi už nepriklausomos, laisvos ir demokratingos Lietuvos ir Lietuvių reikalus. Jei nori gerų ir teisingų žinių, užsirašyk "Varpą." Siųsk pinigus šituo adresu:

"V—A—R—P—A—S"

3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa

L—I—E—T—U—V—I—S

DAKTARAS (gydo ligas) IR CHIRURGAS (daro operacijas).

OFISO VALANDAS:

Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

Tel. S. B. 2805-R.

Lietuvis Optometristas

Išegzaminuoju akis priskiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.

J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

W. Newton 1463-W.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civilįškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS.

414 Broadway, S. Boston, Mass.
Ofiso Tel. S. B. 441

Mūsų Daryti Paveikslai Visiems Patinka.

JURGIS STUKAS

Fotografas.

Padarome dailius paveikslus: Vestuvių, Šeimynų ir Pavienių. Užlaikom visokios rušies rėmus ir darom didelius paveikslus.

453 Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0464-J.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H.S. Stone O.D.

Akių Specijalistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatvių. South Boston

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 8.

536 Broadway, So. Boston

LIETUVIS GRABORIUS

Šiuomi pranešu vietos ir apielinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:

P. J. AKUNEVIČIUS.
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 0183-W.
820 E. Sixth St.,

Lietuviai Amerikoje.

BALTIMORE, MD.

Brolių Vaitkų ir p-lės Kazlauskaitės koncertas. Atstovybė svečiuose. N. Rastenis kalba.

Gruodžio 15 d. vakare, Lietuvių svetainėje, buvo jau nuo senai lauktas brolių Vaitkų ir p-lės Kazlauskaitės koncertas, kurį rengė A. L. T. Sandaros 5 kp. Koncerte dalyvavo daug žmonių, jų tarpe gerb. Lietuvos atstovas Bizauskas su žmona, ir atstovybės sekretorius pil. Rabinavičius. Daug buvo ir inteligentijos, kaip tai: pil. J. Česna su žmona ir p-lės Česniutės; Dr. Želvis su žmona; pil. Dranginas; inž. A. Denbinas su žmona; inž. V. Vaitkus su žmona; p-lė V. Akelaitytė; fotografas V. Velžis su žmona ir daug kitų. Susirinkusi publika buvo Baltimorės lietuvių smetona.

Broliai Vaitkai dar jauni vaikinai; bet abu gabųs muzikai: Vyresnysis, Juozas, puikus smuikininkas, o antrasis, Vincas smuikininkas ir pianistas. P-lė Stanislava Kazlauskaitė taipgi jauna mergaitė, bet ji jau moka dailiai skambinti pianą ir griežti ant smuikos.

Koncertas prasidėjo trio: broliai Vaitkai griežė smuikoms, o p-lė Kazlauskaitė akompanavo: "Little Ensign March." Dalykas išėjo puikiai, publika gausiai plojo. Paskui sekė "Fantazija." V. Vaitkus griežė smuiką, brolis akompanavo. Toliaus skambino p-lė Kazlauskaitė "Theresen Waltzer." Skambino puikiai. Vėliau sekė S. Levino Stieff piano Expozicija, jis irgi gabus pianistas. Dar buvo daugiau muzikos ir tada sekė pertrauka. Po pertraukos vakaro pirmininkas, Juozas Gutauskas pakvietė gerb. Nadą Rastenį kalbėti apie muziką ir lietuvių dailą.

Gerbiamasis N. Rastenis savo kalboje nurodė puikiais vaizdais muzikos ir dainų svarbą žmogaus gyvenime. Jis sakė, muzika tai žmogaus sielos balsas išreikštas su pagelba muzikalio instrumento, tai dievų kalba. Dainos, tai atspindys žmogaus prakilniausių jausmų. Dabartiniu laiku Amerikos lietuviams grėsia ištautėjimo pavojus, priaugančioji karta sparčiai linksta prie amerikonizmo, ir tankiausiai tai prie žemiausios rušies amerikonizmo, butent džiazo ir ragtaimo. Kuomet dabar ateivystė iš Lietuvos veik užtverta ir daugiau iš Lietuvos žmonių neatvažiuoja, tai jeigu mes nesirupinsime savo jaunimo prie savęs palaikymu, tai trumpoje ateityje mes lietuviai dingsime amerikonizmo bangose, kaip lašas juroje. Musų jaunimas nėra pribrendęs politikos klausimus rišti. Jam reikia duoti tokius dalykus kai muzika, dainos, ir abelnai dailos dalykai. Tas sulaikys jaunuomenę nuo gatvinių ydų ir auklės gerus Lietuvos bei Amerikos piliečius. Gerb. Rastenis gyrė tuos tėvus, kurie mokina savo vaikus muzikos ir dainų srityje, ir ragino mokinti lietuviškai rašyti ir skaityti.

Jo kalba žmonės buvo labai užganėdinti. Jis buvo sutiktas ir palydėtas gausiais plojimais. Baltimoriečiai džiaugiasi sulaukę tokį kalbėtoją ir laukia, kada jis duos čielą vakarą prakalbą.

Prasidėjo antroji koncerto dalis. Sekė "Piemenio Sapnas," "Strazdo Paslėkimas," "Fra Diavolo," "Poetas ir Kaimietis." Visi tie dalykai labai pavyko, o ypač tai "Poetas ir Kaimietis." Dar toliau buvo "Blue Danube," valcas, ir koncertas baigėsi "Longing for Home." Per visą vakarą užė delnų plojimas.

Vienas dalykas reikia pastebėti, kad programe nebuvo gerai koncerto dalis surašyta; artistų vardai nebuvo įdėta, — tik muzikaliai dalykai rados. Tai publikai nebuvo aišku, kurie artistai kuriuos dalykus pildė.

Antras dalykas, šiame koncerte buvo nepaprastas, tai "Stradavario" smuika, kuri yra dirbta Italijoje, 200 metų atgal. Jos savininkas yra Jurgis Bendaravičius. Toji smuika apkainuojama $20,000. Ją vartojo Juozas Vaitkus. Tokia smuika, tai retenybė. Ji tai verkė, tai dainavo Juozo Vaitkaus rankose.

Žmonės džiaugėsi šiuo koncertu, o taipgi ir atsilankymu Lietuvos atstovybės "in Corpore." Atstovybė buvo sutikta bendru publikos atsistojimu, ir išleista maloniais pasikalbėjimais.

Šis koncertas ilgai pasiliks žmonių mintyse!

A. Kurelaitis.

DETROIT, MICH.

Atsakymas "Dirvos" Korespondentui.

Vienas iš "Dirvos" korespondentų, aprašydamas "Dirvos" Num. 49-tame lietuvių veikimą, ypač J. Butėno koncertą ir Sandariečių vakarienę ir prakalbas, apsilenkia su teisybe. Todėl čionai noriu patasyti jo klaidingas žinias, nes "Dirvos" skaitytojai yra daugumoj Sandariečiai ir jie turi buti tikrai informuoti apie Detroito Sandariečių veikimą.

Minėtas korespondentas savo rašte šiaip sako: "Kalbėjo Inžinierius P. Žiuris, Dr. J. Jonikaitis, P. Malis, ir dar vakaro vedėjas perstatė kalbėti bolševikėlį, kuris buk kritikavęs p. Žiurio kalbą." Toliau korespond. sako: "Kažin kokiu tikslu vakaro vedėjas perstatė tą bolševikėlį kalbėti, negaliu tikrai pasakyti, bet arčiausia spėju, kad vakaro vedėjas manė pritruks valgių vakarienėj ir todėl pastatė kalbėti tą bolševiką, kuris sugadins svečių apetitą, kas jam ir pavyko."

Turiu pasakyti, kad tas korespondentas nesąmones rašo. Visų pirma daugelis svečių ir kalbėtojai prašė vakaro vedėją duoti kalbėti vadinamam "bolševikui" ir išgirsti jo kalbą. Dabar, kur teisybė to korespondento, kokią kritiką tas kalbėtojas davė Inžin. P. Žiurio kalbai? Kur faktas? nėra. Kas ling pagadinimo apetito svečiams, irgi melagystė. Visi kalbėtojai kalbėjo, kuomet visi svečiai buvo jau pavalgę, kaip tas galėjo apetitą sugadinti? Matomai "D." korespondentas atėjo į vakarienę su pagedusiu apetitu.

Bet vienas iš neteisingiausių pasakymų tai, kad pritrukta valgių vakarienėj; čia tai didžiausia melagystė. Valgių dar paliko tiek, kad butų galima dešimtį tokių korespondentų pavalgydinti.

"Dirvos" korespondentas apetito neturėjo kada Sandariečiai buvo išvažiavę ant ukės, kur visi gerą apetitą turėjo, o tamista korespond. ir tada neturėjote. Rutų svarbu žinoti, kokį apetitą turėjai kada Detroite buvo vakarienė parengta 1922 metais dėl buvusio Lietuvos Atst. Čarneckio, kuomet tulos panelės ir vyčiai pataikavo Kemėšiui, ir gyrė vyčius? Tada tamistai apetitas nebuvo pagadintas. Tamista bandei pakenkti Sandariečių vakarienei, tai tamistai nepavyko, Sandariečiai turėjo gražią draugingą vakarienę ir dar jiems liko pelno $33.00, o tas be abejo tamistai buvo nesmagu ir galėjo buti priežasčia sugedimo tamistos apetito.

P. Butėnas yra tikras, kad Sandariečiai neturi norą pakenkti jo koncertams, kaip tik priešingai, Sandariečiai rengia Butėnui koncertus. Tamista, pasižiurėk apie save ir žinok, kad taip elgdamasis, paliks falsifikatoriu, o ne korespondentu.

Vakaro vedėjas,

M. L. Masionis.

Red. Prierašas: Butų geriau, jei šis atsakymas butų tilpęs "Dirvoje." Bet, kad gerb. Masionis, svarbus Sandaros veikėjas, nori matyti jį tilpusį "Sandaroje," tai ir duodame vietos.

PITTSBURGH, PA.

Pittsburge komunistai taip nusigyveno, kad Chicagos komunistams prisėjo stot jiems į pagelbą. Prisiuntė Pittsburgui "komisarą" dr. P. Bukny, kuris čia turės komunistų nusmukusią dvasią atgaivint. Na, žinoma pirmiausia griebėsi rašyt į "Laisvę," kurią Pittsburge beveik nieks neskaito, apart kelių komunistėlių. Žinoma, pirmiausia griebėsi juodint, arba šmeižt Sandariečius. Mat, tai komunistų didžiausi neprieteliai, kad ne jie tai ant L. M. D. Namo jau senai plevėsuotų raudona vėliava. Nes didžiausi kova eina už pozicijų užgyvenimą.

Nors čia dar yra ir ekstra kairieji su J. Baltrušaičiu priešakyje, bet centristai po vadovyste J. Slieko ir Sliekienės ir naujo komisaro Buknio, nemato reikalo daug domės kreipti nė į ekstra kairiuosius, o tik į Sandariečius. Nes šie iš jų didžiausi neprieteliai.

Tačiau ne bolševikams Sandariečius įveikti. Sandariečiai visur buvo ir bus pirmi. Ir Buknio pastangos nieko nepadės.

Sandarietis.

St. R. Ryksiulis.

Kurtuvėnai.

(Keletas bruožų iš mano gimtojo kampelio.)

Kurtuvėnų valsčius priklauso Šiaulių apskr. (Vokiečių okupacijos laike priklausė Kuršėnų apskr., bet prie lietuvių valdžios Kuršėnų apskr. liko panaikintas. Prie rusų irgi priklausė Šiaulių ap.). Tai yra Žemaitijos kampelis, esantis prie Aukštaičių sienos. Didesnė valsčiaus dalis gyvenama žemaičių, tik į žiemius ir šiek-tiek į vasaros rytus, už Dubysos, gyvenama ir aukštaičių. Žemės plotas daugiausia apaugęs giriomis, tarp kurių yra daugybė ežerų, pelkių ir upelių. Visas žemės paviršius kalnuotas, tik kiek lygesnis į žiemius — Aukštaičiuose.

Nors Lietuvos istorijoj Kurtuvėnus minint užtinkame jau vėlai, tik XVI-tame šimtmetyje, protestantų mokslui įsigalėjus Lietuvoj, bet iš kitokių davinių: senovės liekanų, padavimų ir bažnytinio metraščio, kuriame sakoma, kad Kurtuvėnuose pirmąją katalikų bažnyčią pastatė Jogaila su Jadvyga, matyt, kad Kurtuvėnai jau senai prieš Lietuvos krikštą yra buvę. Iš atrastų liekanų, daugiausia žmonių kaulų visai užmirštose vietose, matyt, kad Kurtuvėnų kampelyj nemaža yra buvę karų. Per pirmąjį lenkų sukilimą prieš rusus, 1830 m., ir didįjį karą irgi Kurtuvėnų laukuose buvo smarkių kautynių ir daug žuvusių, ypač prie Dubysos.

Prieš karą Kurtuvėnų parapija priklausė prie Bazilionų (Padubisės) valsčiaus, bet, įsikurus Nepriklausomai Lietuvai, valsčiaus centras tapo Kurtuvėnų miestelis, ir Bazilionų val. liko panaikintas ir padalintas tarp Kurtuvėnų ir Pakapės valsčių.

Dabar Kurtuvėnų val. sienos lieka: į žiemius Kuršėnų ir Kužių val.; į vasaros rytus Šiaulių ir Pakapės val.; į pietus Kelmės val.; į žiemos vakarus Šaukėnų val. ir į vasaros vakarus vėl Kuršėnų val.

Kuršėnų val. pagrindinė žemės rušis nustatyta trečia, bet tikrenybėje, didesnę dirvos ploto dalį apima smiltynai, kuriuos reiktų priskirti prie IV rušies. Šiek tiek geresnė žemė į žiemius, kur aukštaičiai gyvena, o į pietus, žiemos rytus ir vakarus, ir arti minimų sričių daugiausia smiltynai ir pelkėtos vietos. Smiltynų dirvos daugiausia akmeningos. Dvarų ukiuose kasmet pavasarį akmens nurenkami, bet ariant vėl iš žemės sluoksnio verčiasi į paviršių ir iki šiol dar nesugebama nuo akmenų apsivalyti. Ukininkų ukių, kuriuose akmens nerenkami ir palikti "dievo valiai," didelė dirvos dalis lyg tyčia apsėta įvairaus didumo akmenimis. Be to, dvarų ukiuose daug padaryta dirbamos žemės iš nusausintų pelkių. Tokiose dirvose daugiausia sėja maistingų pašaro žolių gyvuliams arba jas paverčia į geras pievas. Kur seniau buvo neįeinamos, klampios pelkės, šiandien žaliuoja puikios pievos. Dar ir dabar kai kuriose ariamose dirvose pasitaiko klampių vietų, kur ariant bei akėjant, artojui laiku nepastebėjus, arklys įklimpa iki papilvei. Artojas nuo tokių vietų saugo arklį ir šis plotelis lieka neapartas, ir tokiu budu aplink apaugęs žode išartoj dirvoj atrodo, lyg maža oazė Saharos dykumoje. Į vasaros rytus yra daug molio žemės.

Daug yra durpynų, iš kur kasama durpės. Geriausi durpynai yra prie Ventos-Dubysos perkaso. Prieš pat didįjį karą juose dirbdavo apie šimtą žmonių. Gero molio sluoksnių yra vasaros rytuose ir pietuose. Žiemos rytuose, apie Mekių sodžių, ir pietuose, apie Pabijočių ir Kunigiškių sodžius, pasitaiko pelkių su rudu vandeniu. Įbridus į tą vandenį aplimpa kojos panašiu į geležies rudą skystimu. Iš tat maždaug gelima spręsti, kad toj vietoj esama šiek tiek geležies rudos.

Didesnę pusę valsčiaus užima girios. Daugiausia jų yra pietuose ir rytuose, mažiausia žiemiuose. Daugiausia yra gražių ir aukštų pušynų. Baltmiškio pasitaiko tik žiemiuose; kitose srityse retai. Prieš keliasdešimt metų giriose daug buvo įvairių žvėrių: lokių, vilkų, briedžių ir kitokių, bet dvarininkai plėšruosius ir šiaip stambesniuosius išnaikino, liko tik smulkųs, žmogui nekenksmingi žvėreliai.

Vakaruose teka Venta, rytuose Dubysa. Šia-dvi upi jungia perkasas. Daug yra mažų upelių, iš kurių žymesni šie: Rytuose Deglė, tekanti iš Mekių pelkių į Ventos-Dubysos perkasą; Ringelė — iš Pumpurio ež. į Kurtuvos upelį; Rauda — iš Raudiniuko ež. į V.-D. perkasą; Kurtuva — iš Kurtuviuko ež. į V.-D. perkasą. Vakaruose: Šyvinė, tekanti iš Pašvinės ež. į Kurtuvos up. Žiemiuose: Spalvė, tekanti iš Jonelaičių ež. į Dubysą.

Kurtuvėnų val. priskaitoma iš viso 28 ežerai bei ežerėliai. Didesnis iš jų Bijotės, pietuose, kuris yra daugiau kaip 2 klm. ilgumo ir vietomis 1 klm. platumo. Kiti mažesni. Kiekvienas iš jų turi savo pavadinimą ir pasakų apie jų atsiradimą ir tt. Pav.: Apie Bijotės ež. senų žmonių pasakojama, jog jis užkritęs ant sodžiaus, kuris buvęs tarp miškų. Jam krintant gyventojai šaukę: "bijau, bijau!" — iš ko ir pavadinimas kilęs. Apie Širvos ež. pasakojama, jog jis užkritęs ant ganyklos. Viena mergina pamačius krintantį ežerą, bėgusi į ganyklą parsivaryti savo besiganančio arklio šaukdama: "mano širvuką prigirdys!" Lygės ež. gavęs vardą nuo žodžio "lygtis," kadangi seniau ponai su pirkliais "lygdavęsi" prie jo dėl žuvių. Vainagių ež. nuo žodžių "vaina" (karas) ir "nagai." Pasakojama, kad senovėj žemaičiai prie jo mušę kryžuočius taip narsiai, kad net nagais juos gnaibę. Pumpurio ež. gavęs vardą nuo žemaičių (Kurtuvėnų pilies) vado Pumpurio, kuris prie šio ežero sumušęs kryžuočius ir daug jų prikimšęs į minimą ežerą. Senų žmonių pasakojama, kad Pumpuris turįs "du dugnu."

Kai kurie ežerai yra gavę vardus dėl savo paviršutinės išvaizdos. Pav.: Kumpės ež. panašus į kumpį; Niaukos ež. atrodo lyg susiniaukęs; Gėluvos ež. labai gilus; Dukštos ež. vėjui pakilus labai banguoja — duksta; Raudiniuko ež. vanduo atrodo lyg rausvas ir tt. Dauguma ežerėlių yra tarp miškų.

Kurtuvėnų val. daug yra įvairaus platumo pelkių. Iš žymesnių pelkių bene bus žiemiuose— Akijos, pilnos klampių akių. Žmonių pasakojama, kad lietuviai su lenkais mušdami švedus, į Akijos klampynes suvarę pražudė daug švedų kariuomenės.

Kurtuvėnų visa apylinkė kalnuota, tik žiemiuose ir vasaros rytuose šiektiek lygesnė. Kurtuvėnų kalnai yra tęsinys žemaičių, arba, kaip geografijoj vadinama, Telšių kalnų antros šakos, kuri eina pro Luokę, Šaukėnus ir susitikusi Kurtuvėnų apylinkėj su Dubysa pasibaigia. Žymiausias Kurtuvėnų apylinkėj kalnas yra į žiemius, 4 klm. nuo Kurtuvėnų m., vadinamas Girnikų kalnas. Seni žmonės apie jį daug prišnekėka pasakų: kad esą po juo palaidota milžino motina, užpilta senovės lietuvių pagonų žinyčia ir kitokių. 1905 m. paminėti "Laisvės ir lietuvių spaudos atgavimo metams" ant minimo kalno tapo iškilmingai pastatytas ąžuolo kryžius. Iš žymesnių kalnų dar yra prie pat Kurtuvėnų m.: vasaros vakaruose Kartuvių kalnas, kur, žmonių pasakojimu, baudžiavos laikais ponai žmones korę; vasaros rytuose Jurgiškio kalnelis. Pas jį, pakelyj iš Kurtuvėnų į Šiaulius, dar tebežaliuoja išpuvusiu viduriu senis ąžuolas. Senukai pasakoja, kad šis ąžuolas esąs 1000 metų ir senovėj žemaičiai po juo degindavę Perkunui aukas. Žiemos rytuose, 3 km. nuo miestelio, Alksniniškės laukuose, yra Bartakalnio kalnelis, ant kurio dar randama plytų likučių. Ant jo, sakoma, protestantai statę savo maldyklą, bet vietos gyventojai katalikai naktimis išardydavę tą, ką per dieną protestantai pastatydavę. Paskiau protestantai pradėję statyti prie statomos maldyklos savo sargybas. Katalikai griovėjai naktį nuėję ardyti pastatytų sienų susidurė su protestantų sargyba, su kuria smarkiai susibarė. Nuo šito barnio kalnelis tapęs pavadintu "Barkalnis." Pietuose, apie 8 klm. nuo. Kurtuvėnų m., stovi giria apaugęs Dukstos kalnas. Be to, prie pat miestelio, į žiemos vakarus, stovi dailus į visas puses nuolaidus pilies kalnelis, per kurio vidurį eina vieškelis Telšių linkui Dabar ant jo yra kapinės. Vasaros rytuose, prie pat Dubysos, yra Bubių piliakalnis, ant kurio, senų žmonių pasakojimu, seniau negalėdavę kryžius pastatyti. Iš nakties rasdavę kryžiaus kryžiavonę numestą. Yra ir daugiau kalnelių, turinčių savo atskirus nuo sodžių ir kitokių vietų pavadinimus, bet daugiausia kalneliai vadinami tų sodžių vardais, kurių laukuose stovi.

Tipiška kurtuvėniečio paviršutinė išvaizda daugiausia šitokia: tylus, paniuręs, lyg kažko susimąstęs, žengia iš lėto, nesimpatiško žvilgsnio ir iš visų judėsių ir kalbos atrodo, kad jis savyj ką tai slepia, blogą mano ir žiuri į tave neužsitikėdamas. Vidujinė išvaizda dažniausia: nerangus prie naujenybių, šalto budo, mažai užsitikintis šviesuomene, kantrus, bet išvestas iš kantrybės piktas, kerštingas ir drąsus. Daugiausia kairių pažiurų ir atšalęs prie tikybos.

Kurtuvėnų val. gyventojų didžiausia dalis žemaičiai, tik žiemiuose keli sodžiai aukštaičių gyvenami. Paprastai, žemaičiai juos vadina su panieka "šiauliščiai." Be to, randasi šiek tiek sulenkėjusių dvarininkų ir bajorų, ir keletą šeimynų tikrų lenkų. Apie 100 žydų gyvena Bazilionų miestelyj; kitose vietose pasitaiko vos po vieną šeimyną. Kurtuvėnų m. nėra nė vieno žydo. Vokiečių ir rusų dar mažiau tesiranda.

Žemės ukis vedamas blogai. Ukio kultura, išskyrus kai kuriuos dvarus, menkai kyla. Dėl blogos žemės ukiai neturtingi. Sodžių mažai tėra. Daugiausia prieš karą išsiskirstė į vienkiemius. Kiekvienas ukininkas turi šiokį tokį vaismedžių sodelį.

Pramonė daugiausia surišta su giriomis. Yra keletas lentpiuvių, smulkių smalos ir deguto varyklų, ir medžių anglių gamyklų. Prieš karą 3 klm. nuo Kurtuvėnų m. buvo didelis kardono popieriaus fabrikas, bet karo metu vokiečiams išvežus į Vokietiją mašinas dabar fabrikas nebeveikia. Be to, reikia dar priskaityti keletą vandeninių ir vėjinių malunų, kurie aptarnauja vietos gyventojus. Yra trys plytų dirbtuvėlės ir viena puodų ir bliudų.

Bendrai, Kurtuvėnų apylinkės gamta turtinga gražiomis giriomis, kalnais, ežerais ir upeliais, teikia malonių, gražių ir poetingų reginių. Myliu aš Kurtuvėnų apylinkę ne vien kaipo gimtąjį kampelį, bet ir dėl jos gamtos gražumo, įvairumo. Vasaros metu myliu Kurtuvėnuose apsilankyti, pasigrožėti gražiais gamtos reginiais.

Myliu vasaros metu klausytis Kurtuvėnų, dar kirvio neišbaigtų kirsti, girių graudaus ošimo, slaptingos jų dainos, dejavimų dėl žuvusiųjų senovės galingųjų didžiagirių, kada jos buvo žemaičiui šventos, o priešininkui sunkiai įeinamos. Myliu vasaros metu gėrėtis ežerų, apsuptų iš visų pusių giriomis, paviršiumi, kada pakilusi pačiuose pietuose saulutė savo karštais spinduliais žaidžia skaidriame, ramiame ežero paviršiuje, maudosi, vilioja smalsiąsias žuvytes ir bučiuoja ežero šaltąjį, rustužį veidą. Mylių klausytis upelių čiurlenimo, o ypač Kurtuvos, Ringelės ir Šyvinės, kurių graudžiame čiurlenime, lyg girdžiu jų raudą, skundą prieš nedorą dievaitį Jurgiškį, kuris negalėdamas įgyti tų trijų deivių-gražuolių meilės, įpykęs pavertė jas visas tris į graudžiai čiurlenančius upelius, o pats pavirtęs kalnu. Myliu Kurtuvėnų kalnus, pasakomis apipintus; myliu Kurtuvėnus, pasakomis turtingus, ir myliu aš juos, nes jų puikioji gamta ir pasakos išmokė mane mylėti.

1924 m., birželio 1 d.

PAIEŠKOMA

Gramalas Vaciovas, arba Vaclovas Gramaitis, atvažiavęs Amerikon 1910 metais ir tulą laiką gyvenęs Schenectady, N. Y. Jisai pats arba kas apie jį žinanti prašoma atsiliepti šiuo antrašu: Lithuanian Consulate, 38 Park Row, New York, N. Y.

HANOVER, gruodžio 19 d. Fritz Haarmann yra teisiamas už nužudymą dvidešimts šešių žmonių.

Lietuvos žinios.

UTĖNA.

1924-5 mokslo metais Utenos "Saulės" Progimnazijoje yra šešios klasės. Be Progimnazijos dar yra 2-jų metų mokytojų kursai. Progimnazijos Direktorių ir Mokytojų Kursų vedėju kunigas Butvila.

Direktorius kun. Butvila norėdamas mokinius priversti eiti į bažnyčią įsakė 1-mo kurso mokiniams, kad įsigytų tam tikrus sąsiuvinius ir surašinėtų kiekvieno sekmadienio pamokslo turinį. Sykį per tikybos pamoką kun. Butvila pareikalavo iš mokinių, kad parodytų sąsiuvinius su pamokslais, bet iš mokinių nei vienas neturėjo, ir mokiniai skundėsi, kad bereikalingas mokinių apsunkinimas.

Rugsėjo mėn. 10 dieną kun. Butvila per tikybos pamoką iššaukė vieną mokinį, kad atsakinėtų praėjusio sekmadienio pamokslo turinį, bet mokinys pamokslo nemokėjo ir prisipažino nebuvęs bažnyčioj. Kun. Butvila pradėjo daryti visokius išvedžiojimus ir galų gale priėjo prie laisvamanių. (Čia įdedu dalį jo kalbos). Kun. Butvila sako:— "Jeigu kas norite laisvamaniauti, tai važiuokite į Kedainius, mat ten yra profesininkų įsteigtį kursai, kuriuose leidžiama laisvamaniauti, o musų kursuose tokiems nėra vietos. Mat, yra keletas parašytų knygų, didelio mokslininko daktaro Šliupo; nors aš jį imu į kabutes. Jokis mokslininkas, daktaras. Amerikoj baigė gimnaziją ir dvejus metus buvo medicinos kursuose ir turi teises tik gydytojo, o pasirašo daktaras Šliupas. Tai, mat, yra tokių, kurie perskaitę tokio mokslininko knygutę pasidaro labai apsišvietę... Užsiima tokiais dalykais, kurių pats nėra sistematingai mokinęsis, kaip Filosofija, Teologija, kurių yra prisigraibęs, įsiknisęs į knygas. Nori kitam duoti to, ko pats neturi. Šiaučius moko, kaip bulbes kepti."

Lapkričio mėn. 13 dieną primam kursui įsakė, kad mergaitės pertraukų metu liptų ant antro aukšto, o vaikinai pasilieka žemėje. Vaikinams su mergaitėmis uždraudė pasikalbėjimus daryt. Kunigas Butvila sako mergaitėms:— Jeigu jus kalbins vaikinai, tai duokit per snukį.

Utenoje buvę kada tai aušrininkai, nors veikė slaptai, bet buvo susekti ir iš mokyklos išginti.

Čia mokiniai prislėgti juodojo skverno yra labai apsunkinti ir varžomi. Čia neesti nei paskaitų, nei referatų, nei bendrų susirinkimų. Čia leidžiama tik ateitininkams ir ateitininkams obstinantams. **Mindustas.**

KAUNO MOKSLAI.

Kaune dabar beveik visa jaunuomenė mokosi. Mokslo įstaigų daugybės, mokytojų didžiausia stoka, butų stoka. Kelios mokyklos talpinasi vienam bute. Pav. "Aušros" gimnazijoje pačios gimnazijos mokslas yra suskirstytas į kelias partijas: vieni mokosi anksčiau, kiti vėliau. Dar po pietų, vieni anksčiau, kiti visai vėlai vakare mokosi, — tai Aukštesnioji Komercijos mokykla, Buhalterijos ir Stenografijos kursai ir dar įvairiausi smulkūs kursai. Tuo tarpu prieš karą tebuvo, rodos, vien mergaičių gimnazija, su daug mažesniu moksleivių skaičium.

Lietuvos Mokytojų Profesinė Sąjungos Kauno gimnazija suaugusiems talpinasi žydų gimnazijos bute. Žydai gi, apart, to, patys įvairiausiai butą išnaudoja.

Pavasarininkų gimnazija talpinasi žydų Realėje mokykloje. Šioje yra dar ir svetimų kalbų kursai.

Aukštesnioji Technikos mokykla susigrudusi buvusiam karo metu belaisvių stovyklos name. Šiame yra dar ir Jurininkų mokykla.

"Saulės" mokytojų Seminarijos bute dabar yra dar ir Simano Daukanto Vyrų Mokytojų Seminarija.

Vokiečių gimnazijoje yra svetimų ir lietuvių kalbos kursai.

Pradžios mokyklos taippat užimtos, pav., vienoje yra Daktaro Justino Tumeno Brandos atestotui įgyti kursai (norima išvystyti "Mildos" gimnaziją). Tame pačiame bute yra ir svetimų ir lietuvių kalbų kursai.

Šančių Pradžios mokykloje yra Šančių Liaudies universitetas, Liet. Prof. Mok. S-gos Kauno Gimn. Suaug. kelios žemesnės klasės, Šančių Biblioteka, Lietuvių kalbos kursai, Bendro lavinimosi kursai, Kinografas ir vakarams salė. Pirmiau visa buvo vien pradžios mokykla. Dabar dar yra ir Vaikų Darželis ir Amerikos Raudonojo Kryžiaus pulkininko Ryano vardu ligoninė ir biednuomenės valgykla.

Universiteto rumai taip pat nuo ryto iki vėliausiam vakarui užimti.

Iš šių tik kelių pavyzdžių matome kaip žmonės imasi mokslų, ir prie kokių sunkių sąlygų jie einami.

Provincijoje taippat yra.

Išvada: — drąsiai galima sakyti, kad per keletą metų busime pasiviję kulturingąsias tautas.

Mokosi daugiausia suaugę. Sie tarnauja dieną, mokosi vakare. Taigi, vakare pilnos gatvės, pilni traukinėliai, pilni tramvajai, autobusai džentelmenų su portfeliais, einančių mokslus.

Patys mokytojai mokytojauja daugiausia keliose mokyklose, dar ir patys nuolat mokosi, studentauja ir tt.

Trumpiau Lietuva dabar jau skęsta mokymesi. Tai pagirtinas ir džiaugsmingas apsireiškimas. Tačiau daug sunkenybių kai kam tenka perkęsti. Pačiam išgyventi, duoną užsidirbti, mokytis, organizacijose dalyvauti, kitus mokyt — tikriausiai sunku. Bet pasišventimas viską nugali.

J. Valaitis.

KAUNAS. Pirmas sniegas Kaune, iškritęs, vos pora dienų pabuvęs, išnyko. Sniegui nutirpus, įsivyravo purvas. Dabar Kaune labai dažnai lyja—galima pavadinti jau tikru rudeniu.

Kainos Kaune vis kyla, ir net visai laiptais lipa, pav., duonos kilogramas vieną dieną kainavo 50 ct., kitą dieną, tik per naktį užaugo iki 75 ct. Tas reiškia vis dar kainų nepastovumą.

Krautuves žydai tačiau atidarė ir dabar neprieštarauja.

Proga del Visų.

Įsigyk sau Namą per musų prirodymą visuomet gausit pigiau kaip kitur, nepaisant kur arba, kokioj dalyj miesto, nes mes susižinom su didelėm Korporacijom. Turime Namų pardavimui visose dalyse Naujoj Anglijoj. Taipgi mes parduodame Ukes ir Lotus nežiurint kokioj Valstijoj norėtumėt. Sutaisome visokius dokumentus, Apdraudžiame (Insurinam) visokią nuosavybę.

Su viršminėtais reikalais kreipkitės pas:

M. J. KASTANT,
1348 Cambridge St., Room 4,
Cambridge, Mass.
Tel. Porter 2179
Notary Public, Constable.

Biznieriai Garsinkitės "SANDAROJE"

Gudrus Teisėjas Išgelbėjo Šeimyną.

Namų svininkas užganėdintas
Visi linksmi!

Tula lenkų šeimyna New Yorke nesenai buvo pašaukta į teismą, kuriame ėjo byla delei jos išvarymo iš namų. Principialiais liudininkais buvo keli kaimynai, kurie skundėsi, kad jie nuolatos yra erzinami verkiančių kudikių šitos lenkiškos šeimynos apartamente. Kaimynai tikrino, kad jie negali net naktimis miegoti delei to kudikių verksmo ir todel prašę namų savininko išvaryti šią lenkų šeimyną is tų namų.

Teisėjas iškląusęs verkiančių kudikių motinos pasiteisinimo, kad ji negalinti verkiančių vaikų nutildinti, nes jie verkia kankinami mėšlungio, paeinančio nuo vidurių dieglio ir užkietėjimo ir ji nežinanti kaip jiems pagelbėti. Išmintingas teisėjas įsakė jai tuojaus nueiti į aptieką, nusipirkti už 35c. bonką BAMBINO ir jo duoti kudikiams, kuomet tik užeis tie skausmingi simptomai. Teisėjas bylą sulaikė 10 dienų, o motina padarė viską kaip buvo įsakyta. Dabar kudikiai naktimis jau neverkia, kaimynai yra užganėdinti, namų savininkas ištraukė bylą ir visi sau linksmai gyvena.

BAMBINO yra kudikių geriausiu draugu. Kudikiai mėgsta jį! Jie net prašo daugiaus!

(Paskelbimas)

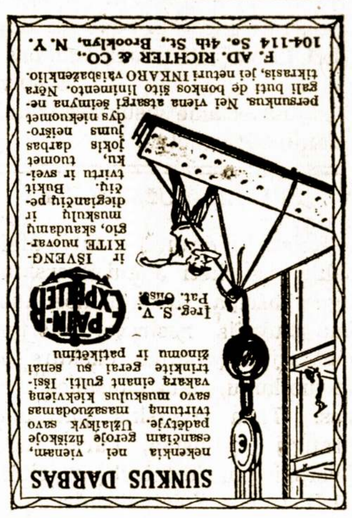

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Merginos — Jusų Rupesčiai Užsibaigė!

Buvo laikai, kuomet niekas nežinojo kas yra pleiskanos ir kaip nuo jų atsikratyti. Šiandien yra visiškai paprastu dalyku užlaikyti savo plaukus ir galvos odą švarioje ir sveikoje padėtyje.

Ruffles

ištepant galvą kas vakaras einant gulti per savaitę ar dešimtį dienų, sunaikins pleiskanas ir paragins jusų plaukų augimą. Po to naudokite Ruffles tik retkarčiais sulig reikalo ir daugiau neturėsite jokių nesmagumų su pleiskanomis.

Bonka 65c. aptiekose, arba už 75c. prisiunčiame stačiai iš dirbtuvės.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N.Y.

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS
Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).

Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.

Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.

Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00, ir 10 centu extra už persiuntima.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

Parduodu.

Parduodu originalius rankraščius muzikalių veikalų scenai. Parduodu juos pilnai pirkėjų savaščiai: pavienių asmenų ar draugijų ir atsisakau, vardan pirkusio, nuo visų prie veikalo teisių ir nuo autoriškų Parduodamų operų ir operiečių yra klavierauszugai, partituros ir orchestros partijos, — tas viskas pereis pirkusiųjų valdžion. Pirkėjas laisvai gali pasirinkt bile vieną veikalą ir imt jį žemiau nustatyta kaina:

1. "BIRUTĖ," melodrama, tautos opera, dviejų aktų Pirmu kartu statyta Vilniuje, 1906 metais ..... 250 dol.
2. "ŠIENAPIUTĖ," liaudies opera, vieno akto. Pirmą kartą statė "Birutė", Chicagoje, 1908 metais ..... 250 dol.
3. "VAIKAS AR MERGAITĖ?", farsinio turinio, dvejų aktų operetė. Pirmu kartu statė "Gabija" So. Bostone. .... 300 dol.
4. "PIRMOJI GEGUŽĖS," trijų aktų opera, revoliucijoniškojo judėjimo. Pirmu kartu statė "Gabija." (Derasi Chicagiečiai).
5. "VELNIAS IŠRADĖJAS." Trijų aktų komiška opera. Pirmu kartu statė "Operetės Draugija," Brooklyne. Yra dar ir vertimas anglų kalbon. ..... 1,000 dol.
6. "EGLĖ, ŽALČIŲ KARALIENĖ" šešių aktų mytologinė opera. Pirmu kartu statė "Gabija," So. Bostone, 1924 m., Yra vertimas ir anglų kalbon. ..... 2,000 dol.

Sužinot: MIKAS PETRAUSKAS,
LIETUVOS VIEŠBUTIS, KAUNAS.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjimo reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

D. CABITT.
BOSTON, MASS 100 SALEM STREET.

TELEGRAMINĖS PINIGŲ PERLAIDOS 50c.

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 ientų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS

Sulyg greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų	$11.25	400 litų	$42.50	700 litų	$73.25
200 litų	21.50	500 litų	52.75	800 litų	83.50
300 litų	32.00	600 litų	63.00	900 litų	93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Tautiečiai užsisakykite "L. Žinias" netik sau, bet ir savo giminėms Lietuvoje.

"LIETUVOS ŽINIAS"

Vienintėlis Lietuvoje laisvos ir progresyvės minties dienraštis.

"LIETUVOS ŽINIOS" gina Lietuvos liaudies reikalus, tvirtai stovi už žemės reformą ir stovi sargyboje obalsio: Laisva, nepriklausoma, demokratinga Lietuva su Vilnium ir Klaipėda.

"LIETUVOS ŽINIOS" suteikia kasdieną naujausių žinių ir nesibijo tarti teisybės žodį.

"LIETUVOS ŽINIOS" — vienintėlis Lietuvoje dienraštis, kuris gina Amerikos lietuvių reikalus ir paduoda naujausių žinių iš gyvenimo musų išeivių Amerikoje.

"LIETUVOS ŽINIOS" laikas nuo laiko yra papuošiamos karikaturomis ir paišiniais.

"LIETUVOS ŽINIOS" turi specialius skyrius: "Mokykla" ir "Moksleivių Reikalai" — skiriamus mokyklos, mokytojų ir moksleivių reikalų gvildenimui.

"LIETUVOS ŽINIOS" plačiai rašo ir gina savivaldybių ir koperacijos reikalus.

"LIETUVOS ŽINIOS" plačiai išplatintas Lietuvoj ir užrubežiuose dienraštis, kuriame visos įžymesnės firmos, įmonės bei įvairus biurai ir įstaigos skelbiasi.

KAINA: Lietuvoje mėnesiui 5 litai; užsienyj 7 lit.

"LIETUVOS ŽINIŲ" ADMINISTRACIJA

KAUNAS, Laisvės Alėja Nr. 60. Telefonas 223.

SKAITYKIT IR PLATINKIT

Seniausį Lietuvoje laikraštį, tikrą darbo žmonių užtarėją, šviesą ir susipratimą į sodžių nešantį, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos leidžiamąjį

"Lietuvos Ukininką"

LIETUVOS UKININKE rasit daug naudingų patarimų, gausit atsakymų į savo paklausimus, žinių iš viso pasaulio, pamokinimų, kaip geriau ukį išdirbti, mokslo straipsnių, žinelių iš visos Lietuvos, ir tt.

LIETUVOS UKININKE: rašo daktarai, advokatai, agronomai, politikai ir šiaip šviesųs susipratę valstieč.

LIETUVOS UKININKO kaina metams Lietuvoje: 18 lt., pusei metų 9 lt., trims mėnesiams 4,50 lt. Užsienyje: met. 3 dol., pusei met. 1.50 dol.

LIETUVOS UKININKO vieną numerį pamatyti siunčiama dykai.

ADRESAS: KAUNAS, LAISVĖS ALĖJA Nr. 60.

REIKALAUKIT MŪSŲ NAUJO 1925 METŲ KNYGŲ KATALIOGO.

"DIRVA"

Mokslo, Literatūros ir Politikos Laikraštis.

Išeina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato visuomenės laikraštis.

Prienumerata metams $2.00
Lietuvoje metams $3.00
Pusei metų puse kainos.

"Dirvos" Agentura siunčia pinigus į Lietuvą ir partraukia gimines į Ameriką.

"DIRVA"
3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

"VIENYBĖ"

LIAUDIES UNIVERSITETAS.

Tas, kuris turi 37 metų "Vienybės" kompletus, turi namuose turtą, kurio kulturinė vertė atstoja pagarsėjusią pas amerikonus "Five Foot Book Shelf" išleistą Harvardo universiteto prof. pagelba.

Ir kiekviename numery "Vienybės" kulturos turtas didėja eilėmis, apysakomis, mokslo straipsniais, žiniomis iš visų pasaulio kraštų ir Lietuvos.

Keturi doleriai ant metų reiškia truputį daugiau kai centas į dieną. O už juos gausite "Vienybę" kas antra diena ir džiaugsitės kas dieną.

VIENYBĖ
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

SUSIVIENJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiau. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į savaitę.

platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Vietos žinios.

SANDARIEČIŲ VAKARIENĖ.

Kalėdų vakare Lawrence'o Sandariečiai turėjo surengę vakarienę. Vakarienė nebuvo tokia didelė ir šauni, kaip kad nepernai rengta So. Bostono Sandariečių. Tačiau svečiai buvo užėmę beveik visus stalus. Vedėju buvo Bagdonas.

Pavalgius prasidėjo programas, kuris susidėjo iš dainų ir kalbų. Padainavo keletą solų pagarsėjęs Naujoj Anglijoj dainininkas Navadauskas, seserys Černiauskaitės ir dar vienas vyras, kurio pavardės nenugirdau. Dainu akompanavo p-lė Emilė Tataroniutė.

Kalbėjo vietinis Sandariečių veikėjas J. Sekys, M. Biekša, High School mokinys, iš So. Bostono, ir A. A. Tulys, "Sandaros" Redaktorius.

Programui pasibaigus prasidėjo šokiai, kurie tęsės iki vėlumai nakties.

VISI ATEIKITE PAMATYTI.

Mums telefonu pranešė iš Lawrence, kad ten praeitą sekmadienį statytas "Girių Karalius" labai pavyko. Publikos prisirinko pilna svetainė ir visi buvo labai pasitenkinę perstatymu. Lošėjai atliko savo užduotis labai gerai.

Tą patį veikalą ir tie patys lošėjai vaidins ir So. Bostone, seredos vakare, prieš pat Naujus Metus. Lietuviai, visi atsilankykite pamatyti to svarbaus Miko Petrausko veikalo. Pamatykite, kaip jį lošia Lawrence scenos mėgėjai, po p-lės Emilės Tataroniutės vadovyste.

NAUJA VALDYBA.

S. L. Šv. Kazimiero Draugijos nauja valdyba tapo išrinkta 1925 m. iš sekamų draugų: J. A. Palaima, Pirm., J. Tribuliauskas, Vice-pirm., A. Navikas, Frot. Rašt., Stasys Mockus, Turto Rašt., M. Mockapetris, Kasierius, V. Fedaravičius, Maršalka.

Direktoriai: P. Apšiega, K. Vestfilda, K. Ambrozas, A. Lečauskas, A. Bendoraitis, K. Vileišis, A. Bernotas.

Linkime naujiems valdininkams geriausių pasekmių darbuotis šiai draugijai, kuri yra viena iš didžiausių So. Bostone.

BALIUS PAVYKO.

Lietuvių Balso Draugija rengė balių Kalėdų vakare. Balius gana pavyko, nes šokėjai atsilankė skaitlingai. Muzika buvo gera ir balius vesta tvarkiai.

Reporteris.

KALĖDŲ EGLAITĖS VAKARAS.

Vietos ALTS. 78 kuopos narės parengė gražų kalėdinį vakarėlį del Simano Daukanto Vaikų Mokyklos naudos. Vakarėlis buvo labai gražus ir daug žmonių susirinko. Programas taipgi buvo gražus, visame programo vadovavime buvo mokytoja Z. Nevinckienė.

Visais atžvilgiais vakaras buvo pasekmingas. Ypatingai kuomet aukautojų buvo daug. Ponai Ivai dovanojo visus saldainius. Klimas ir Bolys dovanojo eglaitei šviesas. Eglaitę dovanojo p. Daunis.

LIETUVIŲ LIAUDIES ŽINYČIOS VAKARELIS.

Lietuvių Svetainėj, nedėlios vakare buvo duotas Lietuvių Liaudies Žinyčios vakarėlis, kurį išpildė mokyklos vaikai. Patsai vakarėlis buvo pasekmingas, viena, kad jame atsilankė skaitlingas burelis lietuvių, kita, kad gerai nusisekė programas, kuriam vadovavo p-nia A. R. Kubilienė. Vakarėlis susidėjo iš deklamacijų, liaudies šokių ir kitų pamarginimų. Ypač "Žiemužė" ir "Podispanas." Šokiai geriausia patiko susirinkusiems, taipgi nekurios deklamacijos gerai buvo atliktos, nes publika nesigailėjo duoti plojimų veikiantiems vaikams. Reikia prisiminti, kad publika užsiganėdino vakarėlio programu ir iš nekurių buvo pareikšta, kad butų daugiau tokių vakarėlių parengta.

Ten buvęs.

NAUJA VALDYBA.

Pereitame A. L. T. Moterų Sandaros 78 kuopos susirinkime buvo išrinkta nauja valdyba sekantiems metams: Pirm. O. Palubeckienė, Vice-pirm. P. Kavaliauskienė, Prot. Rašt. O. Ivas, Fin. Rašt. Z. Neviackienė, Kasierius p. Daunienė. Taipgi sulig nutarimų moterų kuopa šį sezoną mano daug pasidarbuoti.

Rep.

SVEČIAI.

"Sandaros" Redakcijoj ir Administracijoj lankės p-lė Juzė Kronkaičiutė, iš Waterbury, Conn. Ji buvo atvykus į So. Bostoną praleisti Kalėdas. Viešėjo pas Laurinaičius. Praeitą nedėldienį išvyko atgal į Waterburį.

Panelė Juzė Kronkaičiutė yra didelė veikėja Waterbury Sandariečių tarpe ir gabi straipsnių rašytoja bei žymi "Sandaros" bendradarbė. So. Bostono Sandariečiams buvo labai malonu susipažinti su jąja asmeniškai. Ji, išvažiuodama, sakės išsivežanti iš So. Bostono labai gerus įspudžius.

Drauge su ja buvo atvažiavus ir p-lė Ona Laurinaičiutė, kuri dabar dirba New Yorko vienoj firmoj. Ir jinai išvažiavo atgal į New Yorką praeito sekmadienio vakare.

SANDAROS IŽD. PASVEIKO.

Pereitam SANDAROS Numeryj pranešėme, kad p. A. Ivas sunkiai susirgo, tačiaus daktarų pranašavimas, kad p. Ivas greitai pasveiks išsipildė.

VISI LAUKIA P. RIMKAUS KONCERTO.

Vietos lietuviai rengiasi pamatyti rengiamą p. Rimkaus koncertą, kuris įvyks 15 d. sausio mėnesio. P. Rimkus žada duoti didelį nepaprastą koncertą, jam pagelbės žymus smuikininkas Zidanavičius ir Putvinskaitė-Belkus iš Montello, žinoma lietuvių žvaigždutė.

Rep.

APŠIEGĖNĖ PASVEIKO.

Vietos žymi darbuotoja Sandarietė gerb. Apšiegienė jau pasveiko. Ponia Apšiegienė turėjo operaciją miesto ligoninėj ant apendicitis. Ligoninėj išbuvo virš dviejų savaičių ir pagalios sugrįžo namo gerokai pasveikus, dabar jau apsilankius musų korespondentui namuose, sakosi visai sveika. Malonu pranešti tokią žinią, nes p. Apšiegienė, yra plačiai pažįstama So. Bostono lietuvių.

KALĖDOS IR BALIAI.

Kalėdų švenčių laiku pas pp. Bratėnus, atsibuvo gražus balius. Ponia Bratėnienė parengė skanius pietus ir vakarienę, kur burelis jauninio buvo pakviestas paviešėti. Viešėjo iš Somerville p-lės Kasparaitės, nesenai atvykęs iš Lietuvos p. Šopaga, ir vietiniai Sandaros štabo nariai.

Po pietų p-lė Anelė Bratėnaitė, svečiams priimti davė gražų koncertą. Jinai kaipo jaunutė, bet gabi pianistė labai žavėjo visus gražia muzika. P-lės Kasparaitės taipgi prisidėjo prie pragramėlio. Klara skambino piano, jos sesutė Alena griežė smuika. Visi, kurie praleido pas pp. Bratėnus Kalėdas, sako, kad tai buvo linksmiausios Kalėdos.

Rep.

Opera "Girių Karalius"

Ir Koncertas bus seredoj, GRUODŽIO 31 D., 1924 M.

LIETUVIŲ SALĖJE, Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

8:00 val. vakare.

Kviečiame visus ateiti linksmai praleisti senuosius ir sutikti naujuosius metus.

Rengėjai.

PRITEISĖ UŽMOKĖTI.

Keistučio draugija buvo atsisakius išmokėti Jonui Sverskiui ligos pašelpą, teisindamosi tuo, kad buk jis nesirgęs, kas ten matęs jį dalyvaujant ekskursijoje tuo laiku, kada jis sakosi sirgęs. Tada Sverskis patraukė draugiją į teismą, kuris rado Sverskio pusėje teisybę ir priteisė D. L. K. Keistučio draugiją užmokėti Sverskiui priklausomą ligos pašelpą.

Girdėjęs.

SVARBI ŽINIA.

Šv. Juozapo Pašalpinė Draugija Paskelbia Cambridge ir apielinkės lietuviams, kad nelaimei ištikus minėta Draugija turėtų progą sušelpti jus.

Kviesdama visus vyrus nuo 18 iki 45 metų įstoti į minėtą Draugiją už pusę įstojimo sekančiame susirinkime, kuris įvyks utarninko vakare 7:30 val. sausio 6 dieną, 1925 m. Cambridge Lietuvių Bažnyčios Svetainėje, kampas Windsor Street ir Webster Avenue, Cambridge, Mass.

Skelbia Valdyba.

"DAR-KO" "PERLAI."

Dėl visko čia užrekorduoju "Darbininko" "perlus," kurių jisai turi "Sandaros" Redaktoriui bei Sandariečiams beveik kiekvienam savo numeryje. Štai tie "žemčiugai":

"'Sandarpalaikės' berniokai, Redaktorėlis, blakmušis, tarakonų smaugėjas, pelių nuodytojas, berniokas, laisvamaniškan lovin, išsutintą jovalą, vagių, žulikų, žmogžudžių, šmeižikų ir tt., pilvozopas."

Tai matote kokie "gintarai" randasi Rymo Katalikų Šv. Juozapo Draugijos organe. Kažin ar kun. Urbonavičius negalėtų patarti p. Gudui nors truputį prižiurėti savo vedamąjį laikraštį, kad tie jo "perlai" nors taip "netviskėtų"? Tada gal netektų kun. Urbonavičiui ir kitiems rimtiems katalikams rausti iš gėdos dėl savo organo.

Taipgi butų gerai, jei atsirastų kokia geraširdė parapijinės mokyklos "sesuo" — mokytoja ir į ausį pašnibždėtų p. Gudui, kaip "slebizavoti" paprastus lietuviškus žodžius. Nes dabar "Dar-kas" rašo: "dalikas," į tikinti", "palaikimui" ir tt. Paskui vėl frazė: "nieku budu nieko bendro," etc.

Po tuom Lietuvių kalbos ir Lietuvių Spaudos Išjuokimui žargonu pasirašo "Juristas." Taigi, jeigu tas "Juristas" tiek težino ir apie šio krašto įstatus, prie kurių žinojimo jisai pretenduoja, kiek jis "žino" apie lietuvių kalbą, tai, dieve, saugok mus nuo "čiščiaus," "noglės," maro ir tokių "juristų."

J. K.

MATULIS VIEŠI SO. BOSTONE.

Senas Sandarietis ir žymus Sandaros veikėjas, Antanas Matulis, kuris pirmiau gyveno So. Bostone, atvyko čia praleisti šventes. Paskutiniais metais jisai apsigyveno New Yorke, kuris, sako, jam patinkąs. Po Naujų Metų gerb. Matulis vėl išvažiuoja į tą didmiestį.

NAUJOS NESĄMONĖS.

Vietos klerikalai pradėjo leisti aplinkraštį "Tiesą." Lapelis kalba truputį panėši į lietuvišką. Lapelis pašvęstas prieš Sandariečius. Žmonės kalba, kad buk tai tulo Strakauskėlio darbas.

J. K.

DISTRIKTO ADVOKATAS.

Buvo nužiurimas Asa S. Allen rekomenduoti į Jung. Valst. Bostono distrikte advokato vietą. Bet liko rekomendutas Washingtonui kitas advokatas, tai Williams.

Tačiau tas vistiek parodo, kad Allen yra svarbus advokatas So. Bostone. Vietinis amerikonų laikraštis turėjo įdėjęs jo paveikslą ir sakė, kad greičiausia jisai bus naskirtas į tą vietą. Šis advokatas dabar veda "Sandaros" bylą ir gerai pašildo kun. Garmų ir kun. Taškuną.

Naujų Metų vakare, Lietuvių Salėje bus dideli šokiai. Orkestra paimta gera. Merginos ir vaikinai nepamirškite ateiti.

Rep.

Real Estate

Parsiduoda Pigiai.

Du namai, vienas 40 šeimynų, įeigos į metus suvirš $21,000, išlaidų apie $10,000, gryno pelno į metus apie $11,000; įnešti tik $10,000. Antras namas 5 štorai ir 18 šeimynų. Įeigu $13,600, išlaidų $6,400, gryno pelno $7,200, įnešti tik $9000. Abu namai yra beveik naujai ir turi šios mados visus įtaisymus. Norėdami daugiaus žinių kreipkitės pas

A. J. NAMAKSY,
395 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. 2340.

Parsiduoda pigiai

Krautuvė su groserne, bizniu ir trijų šeimynų namu ant puikaus kampo, vieta dėl keleto garadžių, geras biznis ten daromas ir namas neša rendų $133 ant mėnesio, o prekė tik $13,700 už namą ir krautuvę su tavoru ir bizniu.

CITY POINT 3 šeimynų 14 kambarių namas su visais moderniškais įtaisymais, graži kampinė vieta, parsiduoda tik už $10,500.

Geriausioj vietoj Dorchestery.

3 šeimynų 15 kambarių namas su visais vėliausios mados įtaisymais, priešai ir užpakalyj yra piazai, elektros šviesa, "furnis" šilumos. Savininkas greitai nori išvažiuoti, parsiduoda tik už $12,600.

SANDARA REAL ESTATE
V. P. Yankus, vedėjas.
327 E St., So. Boston, Mass.

Pirk pigiai.

CAMBRIDE'UJ, puikus 3 šeimynų naujos mados namas, skyrium šildomi pečiai, elektrikas, piazai iš prekės ir užpakalio, geriausioj vietoj, rendos $1,536 į metus, prekė tik $12,500.

BARBER SHOP (Barzdaskutykla), 4 krėslai ir 2 pool tables, geroj lietuvių apgyventoj vietoj, daro gerą biznį, dėl greito pardavimo prekė $1450.

A. IVAS,
361 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Butas ant Išrandavojimo

PENKIŲ KAMBARIŲ Namas labai gražus kambariai, elektros apšviečiami su visais patogumais. Norinti parendavoti, atsišaukite pas:

P. J. AKUNEVIČIUS,
820 E. Sixth St., So. Boston.

Garadžius Išrandavojimui

NAUJAS murinis 7-nių karų (automobilių) GARADŽIUS, labai patogioj vietoj ir už labai prieinamą kainą išrendavojamas. Atsišaukite šiuom antrašu:

P. J. AKUNEVIČIUS,
820 E. Sixth St., So. Boston.

Pajieškojimas

Reikalinga mergina turinti prityrimą prie Baro (Counter) Restorane, alga gera dėl geros darbininkės. Atsišaukit šiuom antrašu:

677 MAIN ST.,
CAMBRIDGE, MASS.

"Choro Repertuaras"

Su pirma diena Sausio, 1925 m. So. Bostone pradės eiti mėnesinis muzikos leidinys "CHORO REPERTUARAS." Jame tilps muzika vien tik chorams ir kvartetams, jį leis jaunas musų muzikos žadintojas A. Bačiulis, kuris yra jau keliolika muzikos veikalų parašęs ir išleidęs atskirais leidiniais.

"CHORO REPERTUARAS" galima pas jį užsisakyti visiems metams už $2.00. O, kurie užsisakys prieš Naujus Metus, tie gaus už $1.00.

Adresas:

A. BAČIULIS,
P. O. BOX 16, So. Boston, Mass.

Bronis Kontrim

Constable, Real Estate, Visokių Apdraudimų (Insurance) Agentas,

361 W. Broadway.
Tel. So. Boston 0605
Tel. So. Boston 2483-W.
120 Marine Road
SO. BOSTON, MASS.
(51-2)

MIKO PETRAUSKO OPERETĖS.

Norinti įsigyti MIKO PETRAUSKO Operetės rankraštyje ir spausdintas, kreipkitės pas:

J. C. NAVADAUSKAS
125 Allston St., Lawrence, Mass.

DORCHESTER CLOTHING SHOP.

Visų Lietuvių žiniai!

Mes padarome Naujus vyrų ir moterų drabužius pagal užsakymą ir naujausias madas. Taipgi išklyniname senus ir prosinam, taisome. Visas darbar daroma ant vietos su Hoffmano Mašina. Musų Automobiliuni žmogus atvažiuos pas kekvieną ir padarys patarnavimą paėmime ir sugrąžinime tamistų Drabužių ant laiko. Reikale pašaukite mumis telefonu, o mes atvažiuosime į namus dykai ir vėl atvešime gatavus drabužius. Pašauk telefonu: **Dorchester 5823.**

1273 Dorchester Ave., Dorch.

Martinas Valiulis, Savininkas,

Naujoj Vietoj.

Geriausis So. Bostono Kostumeriškas Kriaučius vietos Sandarietis persikėlė į naują vietą. Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius kreipkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausios mados. Taipgi senus drabužius taisom, valom ir prosinam kaip vy-
(ant antrų lubų.)
rų taip ir moterų.

Musų antrašas toks:

A. SIMOKAITIS,
344 Broadway, So. Boston, Mass

LIETUVIŲ VALGYKLA

Musų Restorante gaminami visoki valgiai. Musų Restorantas yra vienas iš gražiausių ir šviariausių. Kviečiame visus Lietuvius užeiti pas mumis, mes užtikriname, kad busit užganėdinti.

J. N. Saladka, ir Brooks,
Savininkai.
304 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

NAUJAS

Išpardavimas

Jeigu norit sutaupyt pinigų, ateik į šį išpardavimą dabar. Žiurėk, kad užeitum į tikrą vietą Broadway išpardavimo Krautuvę,
167 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.

Tel. So. Boston 4000.
DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
772 Broadway,
So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 3520
Tel. University 1463-J.
ADVOKATAS
A. O. ŠALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
166 W. Broawday, So. Boston.

Gražus Balius

Rengia Lietuvos Dukterų ir Sunų Draugystė,
SAUSIO-JAN. 1 D., 1925 M. (NAUJŲ METŲ DIENOJ)
LIETUVIŲ SVETAINĖJ, Kampas E ir Silver St., So. Bostone.
Pradžia 2-rą val. po pietų.

Grieš ALGIRDO ORCHESTRA iš Montello, Mass.

Orchestra pradės grajiti kaip 3:00 po pietų.

Gerb. vietos ir apielinkės lietuvius ir lietuvaites kviečiame visus į šį labai gražų balių linksmai naujus metus priimti ir be abejo kas ateis į šį balių, tas bus linksmas ne tik šiame baliuj, bet per visą 1925 metą jausis linksmiai.

Bus skanių valgių ir gėrimų, tad visi ura ant šio baliaus.

Visus kviečia Komitetas.

Lietuvių Drabužių Krautuvė

LIETUVIAI PAS LIETUVIUS!

Vientaučiai, kad eiti pas svetimtaučius, ateikit pas mus. Mes parduodame vyriškus siutus, overkotus, marškinius ir etc. Taipgi padaromi siutus ant užsakymų. Patarnavimas teisingas ir mandagus.

BROADWAY TAILORING CO.
112 Broadway, So. Boston, Mass.